

SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET

1999. november

DARVASI LÁSZLÓ

ARGENTÍNA

hogyan legyünk szentek
avagy búcsú a huszadik századtól

Szereplők:

STERN

MATILD

ADVOKAT, ügyvéd, Stern legjobb barátja

DOKTOR, Stern háziorvosa

HELLERNÉ, özvegy

LUJZI, Hellerné nagyobbik lánya

MAJZI, Hellerné kisebbik lánya

RESS, mutatványos bohóc JUNG

TANÁRNŐ, özvegy

FRANZ JUNG, fiatalember, a tanárnő fia

BRÜNN, rendőrkapitány

JÓNÁS, altiszt

PAP

BÉLA, kisiskolás

LALI, kisiskolás

LEÁNYKA, kisiskolás

I. FELVONÁS

1. jelenet

Stern érthetően és pontosan beszél. Minden szava és mozdulata egy nagy jellem megnyilvánulása. Erőteltjes és magabiztos. De még a bizonytalansága is erőtől duzzadó. Beszéd közben is töpreng, gondolkodik, de nem kinyilatkoztat

STERN Milyen furcsa... Jövünk valahonnan... és itt vagyunk, és arcot kapunk, gondolatokat, szagot, jellemet, személyiséget, álmokat, vágyakat, *hog*y aztán... mindez újra a... semmibe vesszen. (*Nevet*) Úgy hát azt kérdezem, barátaim, miért adja és miért veszi el folyton a világ... az idő... ami mi magunk vagyunk. Azt mondom, én. ÉN! (*Nevet*) Jól van, jól van, ne

ilyen hevesen, ne ilyen vadul. Halkan mondom, én. Én. Már alig hallik: én. Én. Értik ennek a semmi kis szónak a jelentőségét? Én. Hát nem a másságunk a legnagyobb kincsünk?! Nem a különbözőségünkben bomlik szerte mindama gazdagság, amiről a szavakkal szólhatunk: szeretet, bűn, kegyelem, jó, rossz...?! (*Hirtelen elhallgat, komolyan tűnődik*) Legyek érzékletesebb? Nos jó.

Mi lenne, ha Resst előkerítené valahonnan, akár a színpalack mögül, akár a nézőtérről, s ők ketten játszanák el a jelenetet? Stern a mester, Ress a tanítvány szerepében

Élt egyszer egy nagy tanító, egy... igazi bölcs. Meglátogatta őt egy ember. Egy névtelen. Egy senki. Egy közülünk. Mester, mondta neki, megtanulnám, mi a szeretet.

Megböki Resst, aki erre mondani kezdi. S e párbeszéd így kettejük párbeszéde lesz

- Nocsak, megtanulnád?
- Ó, igen, felelt emez alázatosan.
- De érzel-e elviselhetetlen fájdalmat?
- Annyit nem, mester.
- És érzel-e kibírhatatlan szenvedést?
- Annyit nem, mester.
- Érzel-e őrijítő kínt?
- Nem, nem, nem.
- Akkor takarodj, kutya!
- De miért, mester?

STERN (*hallgat, merőn nézi a közönséget. Feszült pillanatok. Végül lassan megszólal*) Szólt a bölcs. Hogy van bátorságod szeretni vágyni, te nyomorult, ha nem tudod, és tudni sem akarsz, hogy ki vagy?!

Sötét. Zene

2. jelenet

A színpadon Ress mutatványos és Stern. Távol a másiktól, ellensúlyozva egymást. Stern előad, Ress mutatványoskodik. Például kártyával szórakoztatja magát

STERN (*újabb előadás közben, egy megkezdett gondolatsort folytatva, nyugodt, természetes hangon*) ...nos tehát az ember azt képzelte, van olyan erős és

hatalmas, hogy kézbe veheti a sorsát. Elvenni... khm...
elvenni... tőle...
RESS *(szórakozottan oldalra néz)* ... Istentől...
STERN *(fölfelé mutat)* ...az életünk fölötti befolyást, ha úgy tetszik, uralmat. Hm. Ámde mivel birtokolható a sors? A nyelv által, barátaim! S a nyelv, mint tudjuk, a létezés háza.
RESS Ez pedig itt egy csinos kendőcske. Jól megnézték? Biztos, hogy kendő? ... Ken-dő!
STERN ... Ám egyszer csak elhangzik a kérdés, miért van inkább a létező, és nem inkább a semmi.
RESS Nocsak, nocsak. *(Bűvészkedik)* Már is egy szál virág. Rózsaszál! Létező? Hol egy szép hölgy, kinek odaadhatnám?
STERN ... Mondjuk tehát, vagy ne mondjuk? Hallgassunk arról, amiről nem lehet beszélni? Vagyis az élet legfontosabb dolgairól... Róla?...
RESS ...Isten, ...nő... *(Választ valakit a nézők közül)* Ön! Igen. Ön! Ah, ez a szenvedélyes, mégis tartózkodó pillantás. Jaj, nem bízik bennem?! Várjon meg előadás után.
STERN ... *(komolyan, szép mosollyal)* ... Övezzé mély-séges és tiszteletteljes csönd a vallás, a jó, a rossz, az erkölcs, a hit, a szeretet fogalmait?!
RESS ... A filkót kiveszem, zsebre rakom. Látják. Ide teszem a bubit, ide a kört. Mi van alul? Mi van? Az ász természetesen. Hah, varázslat. Csoda! Nem az ász! Szent Isten, hát a tökfilkó került ide mégis!
STERN *(tűnődve, mintha magának mondaná)* ... Gyengeség lenne a hallgatásunk, vagy beismerése annak..., hogy a létezés nem egységes, mint azt eddig hittük, s hogy... Ö...
RESS Isten.
STERN ...és általa a lét a sokféleségben tárul föl... na de hol van... Ö..? Elfáradt... vagy meghalt volna? RESS ... Ah, csak unatkozott.
STERN ... Nem, nem. Mondhatunk bármit, az egyén... a mi személyes életünk megőrizte... khm...
RESS *(turkálja az orrát)* Istent.
STERN ... Öt... *(Nevet)* A szívek, barátaim, a szívek! Hiszen az ember a szívében hordozza a maga templomát! RESS Elbámulta a világot. Kígyók, békák, szárnyasok, orrszarvúak a vadonban!
STERN Ö...
RESS Isten.
STERN Ö... Amire persze azt mondhatnám, hogy...
RESS És akkor az eszébe jutott, hogy bohócokat teremt. No de milyen legyen a bohóc? Miféle teremtmény legyen az, akin akkor is nevetnek, ha sír, ha elesik, ha szenved, ha fáj neki... és akkor Isten belenézett az anyagba, mint egy tűkörbe. És látta magát. És kigyúrta az első bohócot.
STERN ... Úgy, tehát fejezzük be ezt az előadás-sorozatot a filozófus ama megállapításával, hogy már csak... egy...
RESS Egy?!
STERN ...egy...
RESS ...Isten...
STERN ..hahhh...
RESS ...Isten...

STERN *(líheg)* ...menthet meg bennünket... *(Szinte csi-korogva)* ...khm... Megmenthet bennünket. Köszönöm. Köszönöm szépen.

RESS Voilf!

Ress nevet, nevet. Taps, bravózás

3. jelenet

Stern lakásának ajtaja előtt. Advokat és a Doktor. Franz Jung is ott téblábol. Hosszan kopognak, dörömbölnek

ADVOKAT Halló! Halló! Nyissa ki, barátom, tudjuk, hogy otthon van... Stern, kérem...!

FRANZ *(a Doktorhoz)* Gondoltam persze arra is, hogy az anyámat kérem meg. Hát nem lett volna magától értetődő, hogy ő legyen az első nő az életemben?!

DOKTOR Ez beteges, Jung.

ADVOKAT Csak ugatja, Doktor... Nem értem... napok óta nem nyit ajtót! Vagy nincs is otthon?!

FRANZ Volt ugyan egy nő... egy... aki... *(Mosolyogva)* ...de ő eltaszított. Tudja, mit mondott? *(Mélázva)* Olyan vagyok, mint... egy bogár. Hangya, poloska, egy tetű. Igazi szerelem volt. *(Közelebb hajol)* Tényleg ilyen egy bogár?!

DOKTOR Meglehetősen sápadt. Nyújtsa ki a nyelvét, kérem.

JUNG Nem is figyel rám. Doktor tetű!

DOKTOR Agresszív is.

ADVOKAT De persze otthon van, mert beszédi az újságokat.

DOKTOR És lázas.

FRANZ *(szórakozottan fölemel egy újságot)* Ez például azt írja, hogy az orrszarvúak huszonnégy órán keresztül csinálják.

ADVOKAT Stern! Halló! ... Mit csinálnak az orrszarvúak huszonnégy órán keresztül?

FRANZ Ba... Koitálnak.

DOKTOR A mértéktelenség is betegség.

FRANZ Tudja, Doktor, Isten miért dühös az öngyilkosokra? Ha a képmásai vagyunk, vele is végzünk. A céljaival, a terveivel... S hogy betegség, szenvedés, esetleg százszor is végiggondolt, tisztára sikált elhatározás okán tesszük, mindegy. A végeredmény a fontos.

DOKTOR A végeredmény mindig a halál.

FRANZ Mi maga, orvos vagy sírásó?

ADVOKAT Micsoda?! ... Hogyhogy egy egész napon át?!

FRANZ Különben pedig Isten is öngyilkos lett.

ADVOKAT Öngyilkos?! Nem lehet az. Beszedi az újságokat.

DOKTOR Én úgy tanultam, fiatalember, megölték szegényt.

FRANZ A rómaiak is az ő emberei voltak.

ADVOKAT Nem hiszem ezt a huszonnégy órát.

FRANZ Stern azt mondja, már csak egy Isten menthet meg bennünket. Ostobaság. Minek bárkit is megmenteni? Csak egy okot mondjanak. Ha önhöz, Doktor, egy jól sikerült nap után odaállítana valaki, és

úgy szólna, tisztelt uram, ön bajban van, ám én ezennel megmentem, na mit szólna?
DOKTOR Ez csakis egy magafajta alak lehetne. Receptet írnék.
FRANZ Máskülönben maguk mind menthetetlenek.
DOKTOR Esetleg beutalót.
FRANZ De nem is. Magukat már megmentették.
ADVOKAT (*maga elé*) Engem nem... engem csak Stern...
MATILD (*jön, zavarban van, nem erre számított*) Én csak véletlenül, mert...
FRANZ Tudtam, *hogy* itt leszel.
MATILD Leskelődsz? Tessék. Sok hasznod nincs belőle.
FRANZ Nekem az is elég, ha látlak. És ha zavarban látlak, az külön örömmel tölt el. Nyugalom, Matild. Senki se bánt. Ő se. (*Dörömböl Stern ajtaján*) Mivel-hogy nem nyit ajtót.
MATILD Hát elment.
ADVOKAT Csak bezárkózott.
DOKTOR Az majdnem ugyanaz.
FRANZ Kimerítették az előadások. Magányra vágjuk. Ennyit beszélni boldogságról, hitről, kegyelemről, szegényről, bűnről, ki bírja ezt?! Egy egész éven át szónokolt nekünk. És mi szájatva hallgattuk. Néztünk rá, mint Istenre. Ittük a szavait, mint szomszéd föld a részeg ember...
MATILD Idejöttél gúnyolódni... Azt bántod, aki...
FRANZ Aki meglopott bennünket!
MATILD Kiket, te szerencsétlen?
JUNG (*csikorogva*) Minket!
MATILD Azt bántod, aki a legtöbbet adta neked!
FRANZ Árulná már el, drágám, mi lett volna az a legtöbb?!MATILD Az életed, te ostoba.
ADVOKAT (*Franzhoz*) Ha úgy vesszük, jogi értelemben, szóval Jézust törvényesen ítélték el.
DOKTOR (*Matildhoz*) Megint nem szedi a gyógyszereit.
FRANZ Hát ez az. Jézus se szedett semmit.
ADVOKAT Érdekes meglátás. Mert mi van, ha kap ilyen... kedélyjavítókat például? Elmarad a megváltás?
FRANZ (*Matildhoz*) Azt mondtad nekem, bogár vagyok. Nem inkább orrszarvú? Én lennék az orrszarvúfiú, te meg, Matild, az orrszarvúlánny, és elkezdénénk este, és másnap délben még mindig...
MATILD Lázás vagy, Franz! Figyelj, én téged... ha csak egyszer azt mondanád, hogy... én...
FRANZ Ne érj hozzám! Egy bogárhoz te ne érj!
MATILD Most bogár vagy orrszarvúfiú?
FRANZ Tudod, miért szeretlek annyira? Mert te is a veseséget hordozod a szíved fölött... Vagy a méhed-ben. Azért szeretlek annyira, mert te se akarsz, hogy megmentsenek.
MATILD (*élesen*) Azt hiszed, veszteni fogok?
FRANZ Tudom, Matild. (*Nevet*) Gyűlölsz, mert látom a nyomorodat. Pedig nekem a te nyomorodhoz már nincs közöm. Én a hírnököd vagyok.
MATILD Nem hírnök vagy te, Franz, hanem egy olcsójános. Szégyelled, hogy nem bírod ki édesség nélkül. Szégyenedben folyton beleköpködsz a kifosztott csokoládésdobozba. És ez gyerekes.
ADVOKAT Halló! Uram! Miért foszt meg bennünket attól

az élvezettől, hogy ünnepeljük? Túlon túl szerény.
FRANZ (*falfehéren*) Másfelől viszont önző!
MATILD A ti fajtátok jó harmincévenként jön, lelkesen földül maga körül mindent, és a végén csak sírdogál a megrohadt álmai előtt. Már csak kellemetlenkedsz. Hagyd abba, Franz!
FRANZ (*halkan*) Nem megy. Nem szedem a gyógyszert.
MATILD Akkor szedjed.
FRANZ Szedtél te már gyógyszert, Matild?!MATILD Én... én...
DOKTOR De szedett, kedvesem.
MATILD De nem a... lelkekre, hanem..., az most mindegy.
ADVOKAT Vitatom, Matild, kedves, soha nincs mindegy. Ha mind egy, akkor mind azonos. Hol van akkor a más?
FRANZ Amikor gyógyszert szedek, lemondok gyógyulásom személyes sikeréről, bensőm öntisztulásának csodás érzéséről, hiszen a lelkeimet idegen tényező befolyására bízom. No igen. Valóban jobban leszek. Nem kívánok például orrszarvú lenni. S az sem sújt le, ha egy szép és büszke nő bogárnak tart. Mulatok ezen. És mulatok az emberiségen, beleértve magamat is, és a bölcs Stern úron nem kevésbé mulatok, míg nem eszembe jut, *hogy* végtére is a jókedvet, a lelkeim körül fátylázó derűt semmiképpen sem a saját erőmnek köszönhetem, hanem egy fehér kis izé-nek, egy pirulának, tehát a fenébe dobom, bizonyítandó, hogy erős és elhivatott vagyok, és a remény manipulálatlan formáját áhítom, csakhogy... mivel már nem szedem a gyógyszert, egyszeriben kiszolgáltatott leszek, sért, ha bogárnak csúfolnak, és ha már állat, legyen inkább orrszarvú... fiú... Matild... És vágyom szedni a gyógyszert újra. Lássuk be különösebb érzékenyülés nélkül, az én esetemben nem marad más hátra, mint hogy...
DOKTOR Meglátogat. Jung, kedves barátom. Most ugyan nem érek... khm... rá... De holnap. Délelőtt ugorjon be hozzám.
MATILD Értelek, Franz. Támogatlak. Tedd meg hát. Rajta!
FRANZ A kenguru ugrál, Doktor... a béka meg a nyuszi... Nekem ez nem megy De ha holnap bogár leszek, berepülök a rendelője ablakán. Ha meg orrszarvú...
ADVOKAT Szép beszéd volt, fiatal barátom.
FRANZ Köszönöm, ügyvéd úr! De akkor se menteném meg magát, ha hízeleg.
MATILD Igen. Sokan voltatok, Franz. Azt hajtogattátok, Mi. Csupa lelkes és vad gyere ember. Ég, föld, víz, lángok a szívek fölött, még az ágyba is magatokkal vittétek a zászlókat.
ADVOKAT Vagy a virágfüzéreket.
MATILD Sokan voltatok, egymás izzadságában tisztultatok. Ám egy szép napon mi történt? Mire döbbsz rá e sok, jóra való, derék fiatal ember. Hogy nem az erejük, hanem a magányuk sokszorozódott meg a csűrűben, ahol minden mondat úgy kezdődött, mi... mi... mi...
ADVOKAT Tehetséges, mert boldogtalan. Nyilvánvaló. Legyen ügyész, Franz.

FRANZ Azt hiszem, mindenkit börtönbe küldenék.
ADVOKAT *(nevet)* Végtére ez is egy jogi megoldás.
FRANZ Legelőbb ezt a nőt persze.

MATILD *(gúnyosan, közelebb)* Hogy foglár legyél? Csak gyűlölködsz, s közben azt se tudod, mit gyűlölsz. Csakhogy a gyűlölet mélyén rettegés munkál.

FRANZ *(zavartan)* Stern közhelye. Jó nebuló vagy, Matild.
MATILD Az utolsó esélyedről beszélek, Franz. Amivel még rendet tehetsz magad körül. *(A Doktorhoz)* Valóban egyszerű képlet. Boldogtalan, féltékeny és önző is. Lehetetlen alak. Jól van. Mennem kell. A viszontlátásra, uraim.

FRANZ *(ziláltan, megverten)* Én, Matild, legalább pontosan tudom, mit vesztettem el. Amíg neked arról nincs fogalmad, mi az, amit te szeretnél.

ADVOKAT Hogy megmentsek, nemde, kedvesem?

FRANZ Hát jó! A kedvedért megteszem. Meg én!

MATILD Csak a szád jár.

FRANZ Menekülsz?

DOKTOR Talán mert ő is menthetetlen.

Matild el. Váratlanul nyílik az ajtó. Stern nyúzott. Zaklatott. A másik kettő megdöbbenve mered rá. Jung szinte megvetően bámulja

ADVOKAT De hát... de hát mi történt, barátom?! FRANZ Nem érzi jól magát, Stern úr? Tudja, én kiválóan! STERN Mit kívánnak? Miért ez a...

DOKTOR *(Sternt nézi fűrkészve)* Milyen zilált, uram. Még jó, hogy az orvosi táskát magammal... *(Forgolódik, keresi)*

FRANZ *(mára kezében tartja, kotorászik benne)* Morfium. Kedélyjavító pirula. Csukamájolaj. Óvszer! Folyóiratok. Nocsak. S egy szike! Milyen helyre kis jószág!

DOKTOR Ne csináld ezt, Jung! Add vissza!

FRANZ Stern úr.

STERN Kérem?

FRANZ Emlékszel még, mit mondtál az orrszarvúakról?...

STERN Maguk gúnyolnak engem?!

FRANZ ... Hogy az orrszarvúak... kegyelmi helyzete kerek egy napon át... ah... soha nem akartál még orr-szarvú lenni? Magasabb céljaid voltak? Istennel ügy-leteltél? Ne tagadd, azon az utolsó, igencsak emlékezetes előadáson nem stimmelte köztetek valami. Összevesztetek, he? Mi bogarak az ilyesmit rögtön kiszúrjuk.

DOKTOR *(lökdösi el)* Holnap, Jung. Holnap megbeszélünk mindent. A bogarakat, az orrszarvúakat... a kengurukat...

FRANZ Istent!

DOKTOR Istent is, hát persze. De csak holnap, Jung.

FRANZ Összevesztetek, mi?!

STERN Jung, ti mindig gyűlöltetek engem. Pedig én...

FRANZ Túl sokat hajtogattad, *hogy* én, én, én. Ő ezt nem bírja elviselni. Azt szereti hallani, hogy Ő. *(A Doktor lökdösi)* Vigyázz vele. Az olyanokkal, mint te, terveik vannak. Minket, bogarakat csak eltapos. De belőled csalátket csinál! Hallod? Jól van, megyek már, megyek!

Stern fogja a fejét, egészen meg van döbbenve. A Doktor jön vissza, zihál. Végre bent a lakásban. Csend. A dolgozószobában rendetlenség. Könyvek szertedobálva. Mint aki sokáig lázasan keresett valamit. Papírok, följegyzések

ADVOKAT *(nyugtatólag)* Ne vegye a szívére.

STERN A szívemre. *(Megáll, tűnődik)* Talán a szívem?!

ADVOKAT Nem a szíve.

DOKTOR Jung. Nem szedi a gyógyszereit. De én holnap...

STERN Keressenek maguknak helyet... és... és elnézést, hogy ilyen körülmények között fogadom önöket, de... nem... mégsem... a szívemnek semmi baja.

ADVOKAT Ha baj van, ránk számíthat. A jó barát ért a szívhez, a lélekhez... és... a testhez is.

DOKTOR Már megbocsásson, de mint házi orvosnak és mint gyógyításra fölesküdtört orvosnak kötelességem megvizsgálni.

ADVOKAT Vegye le az ingét... talán.

DOKTOR Erre még nincs szükség. *(Adja)* Mindenekelőtt egy kis erősítő tablettá.

STERN *(szórakozottan elfogadja, lenyeli, eltolja magától az orvost, és int, üljön le. Járáskál, megpróbál beszélni)* Ügyvéd úr... ő... kedves barátom... Doktor úr...

ADVOKAT Tényleg azt gondolja, nem volt sikere?

DOKTOR Szenved, mert elégedetlen. Az öngyöttrő bölcselő jellegzetes attribútuma. Világos. *(jegyzetel közben)*

ADVOKAT Biztosíthatom, nem csak a városban adtak hírt az előadásairól.

DOKTOR *(az orvosi táskában matat)* Tessék. Az országos újságok. A Krónika. A Hírlap. A Kurír. A Passage. Mind, mind beszámolt önről. Haha! Még az Országos Sport is!

ADVOKAT Elragadtatott hangon!

DOKTOR Kritikus megjegyzés ohne. Ünneplik, uram.

STERN *(feszülten)* Mondhatom, kérem?

ADVOKAT Hogyan?!

STERN *(emeltebb hangon)* Beszélhetek vagy nem?

ADVOKAT Khm. Hát persze. Mondja csak.

STERN Akkor mondom.

ADVOKAT Bízhat bennünk.

STERN Bízom önökben... Mert... Bízom... Hiszen a legjobb barátaim... Nos... Igen... Arról van tehát szó.

DOKTOR *(fölpattan)* Tudom már! Valamennyi tünet, a sápadtság, a kéz remegése, az étvágytalanság, a szív félreütései, haha, Advokat, hiszen ez a napnál világosabb.

STERN Világos?!

DOKTOR Maga szerelmes, Stern úr!

STERN *(nevet)* Nem... nem... vagyis hát igen. De... ez most más. Másról van szó.

DOKTOR *(ütögeti a homlokát)* Szerelem! Szerelem!

Hogy ez nem jutott hamarabb az eszünkbe! ADVOKAT *(megrettenve)* Hogyhogy szerelmes?! Kibe?! STERN Jaj, ugyan már!

DOKTOR *(cinkosan)* Ingerlékeny és bizonytalan.

(jegyzetel) Igen, jellegzetesen a szerelmes ember

viselkedése. Hm. Erre a betegségre, sajna, nincsen gyógyszerem. Habár...

STERN (*türelmetlenül, élesen*) Fogják már be a szájukat!

ADVOKAT (*csalódottan maga elé*) Na de kérem.

STERN Üljenek le, és figyeljenek! Figyeljenek!

Advokat engedelmeskedik. A Doktor is leül. Ste'n nagy lélegzetet vesz. Szabatosan beszél. De láthatóan komoly feszültséget igyekeznek leplezni

(*Mintha szónoklathoz készülődne, egy pillanatra újra a régi*) Barátaim! Olyan jelenségről kell beszámolnom, melynek jelentőségét egyelőre nem áll módomban fölmérni. Habár minden erőmmel azon vagyok, *hogy* ezt megtegyem. De egyelőre nem ítélem meg egyértelműen, betegséggel állok-e szemben, s ha igen, a test, netán a lélek betegségéről van-e szó. Vagy más történe, a szellem, a szellemem kalandozna, játszana magával, vagyis, khm, velem? Azt sem tudom, megállítható-e a folyamat. Tanácstalanul, s megvallom, némiképp megrettenve állok most önök előtt, Igen. Félek. Rettegek, barátaim. Nos te-hát. Khm. Vesznek a szavaim, uraim.

DOKTOR Micsodák vesznek?!

STERN Bizonyos szavakat nem tudok kimondani többé.

ADVOKAT Én ezt nem értem.

STERN Biztosíthatom önöket, én magam sem. Van például ez a zöld növény. Egy... zöltség, mely a zöltségeskertekben terem, khm, például ennek nem tudom kimondani a... a nevét.

ADVOKAT Káposzta?

STERN (*a fejét csóválva*) Káposzta.

ADVOKAT Saláta?

STERN Saláta.

ADVOKAT Sóska?

STERN (*sóhajtva*) Sóska.

ADVOKAT Spenót?

STERN Spenót.

ADVOKAT Uborka?

STERN Az... nos hát ez az a növény, amelynek a nevét nem tudom kimondani. S éppen a mai reggeltől fogva ama ugatós állatét sem, mely négy lábú, s amint az köztudomású, az ember legjobb barátja.

DOKTOR Ez csakis a kutya lehet.

STERN A hős, aki hosszas bolyongás után végül hazatér.

ADVOKAT Akhilleusz.

STERN Micsoda?!

ADVOKAT (*zavartan*) Akarom mondani, Odi...

Odüsszeusz. Mít szól ehhez, Doktor?

DOKTOR (*vizsgálja Sternt*) Abszurdum. Vesznek a szavak? Ilyen betegség nincs. *Ez így* nem betegség. A pulzus rendben. A szív is rendben. Légzés tiszta. (*Stern szemét vizsgálja*) Foltok? Vibrálás?

Stern a fejét rázza

Hányat mutatok?

STERN Ke... ki... kü...

DOKTOR Ah, szóval nem látja, Stern úr?

STERN De látom. Csak nem tudom kimondani. (*Eszébe*

jut a megoldás) Ja igen, egy meg egy ujjat mutat, Doktor..

ADVOKAT Na és mennyi egy m g egy?

STERN (*hallgat*) Ötből három.

DOKTOR Hm, így is jó. Mert ugye, egy meg egy az kettő.

Viszont ötből három is az. Ravasz. Nagyon ravasz. Szédülés? Émelygés?

Stern a fejét rázza

Azt kell mondanom, ön egészséges, mint a makk.

STERN Ma... mm... A csudába is! E t se tudom kimondani.

ADVOKAT Makk... Makk.

DOKTOR Makk.

STERN Ma... mm... mmm... nem megy. És az a dolog, amitől az étel íze jó.

ADVOKAT (*bólint*) Cukor.

STERN Cukor.

DOKTOR Köménymag.

STERN Köménymag.

ADVOKAT Chili.

STERN Chili.

DOKTOR Só! Só!

STERN Sss... sss.

DOKTOR Úristen... Isten!

STERN (*sóhajtva*) Igen. Az... (*Fölnéz*) ... Az Ő nevét se tudom kimondani. Ez volt az első elveszett szavam. Már nem tudtam kimondani azon az utolsó előadásom sem, akárhogyan is igyekeztem. Amire önök azt gondolták, hogy szellemesség és bölcséleti finomság, az már ennek a betegségek, vagy minek is nevezzem, a... a tünete volt. Szenvedtem. A poklok kínját álltam ki, miközben örök kellemesen szórakoztak.

ADVOKAT (*lágyan*) Bocsásson meg, ha ezt tudom...

DOKTOR Lát a szavak elvesztésében rendszert, Stern úr?

STERN Eddig még nem fedeztem fel.

DOKTOR (*tűnődve, maga elé*) Egyszer egy páciensem megnémult. Csak hallgatott. Egyik pillanatról a másikra történt. Az állkapcsa tört el. Allon rúgta a számara. (*Sternhez*) Szamár?

STERN Szamár.

ADVOKAT Már megijedtem, hogy a számár is elveszett.

DOKTOR Ló?

STERN L ...Ill... öszvér.

ADVOKAT A számár is elveszett.

DOKTOR Ha ló nincs, öszvér is jó.

ADVOKAT Orrszarvú?

STERN Ha ez így megy, elveszne a szavaim. Kiszámoltam. Néhány hónap, és megnémulok. Elvesztem a nyelvet. Márpedig aki a nyelvét elveszti, az a vi... vi... vill... az életet veszti el.

DOKTOR Világ?

STERN Élet.

ADVOKAT Valamit tenni kellett, de mit... de mit. Én... én bármit... csak tudnám, hogy...

DOKTOR Tehát például elveszti a ká... az uborka szavát. De képes-e gondolni rá? Megjelenik-e a... khm... tudatában?

STERN (*ingerülten*) Megjelenik. Tele van a fejem vele.

ADVOKAT Uborkával.

DOKTOR Nem értem. *(Tanácstalan)* Főlírok néhány erősítő tablettát. Vitaminok. *(Eszébe jut valami)* Mivel az orvos a vagyok, khm, és a tudomány tekintete előtt nincsen, khm, intim terület... kötelességem megkérdezni, bár a dolog, khm, valóban egészen személyes természetű, de... szóval a szexuális élete...

STERN *(természetesen)* Magömlésre riadtam hajnalban.

ADVOKAT *(pirulva)* És a... szóval... a...

STERN Van merevedésem, ha erre céloz.

ADVOKAT *(zavartan)* És a merevedés...

DOKTOR Értem. *(Tűnődve)* A merevedés az jó. Az kell. De az elzárkózás akkor sem helyénvaló eljárás. Sem-mi izoláció! Emberek között kell lennie. Próbáljon meg élni! Mintha mi sem történt volna. Élvezze az életet! Használja ki azt, ami van! Ne arra gondoljon, mi az, ami nincs, hogy... a káposztát például nem képes kimondani, mert viszont az uborkát igen, és...

STERN Fordítva. Káposzta! Káposzta! *(Kiabál)* Káposzta!

DOKTOR Bocsánat. De azért érti, mit akarok mondani?

STERN Azért értem.

DOKTOR Jöjjön velünk! Bemegyünk a városba.

ADVOKAT Nosza, barátom! Iszunk egy pofa sört.

Bámuljuk a nőket!... Khm. *(Zavarba jön)* ...khm... Az embereket. És falunk egy pacalt, és...

Kopognak. Stern úr tétován az ajtóhoz megy. Kinyitja. Bezúdul a szobába Hellerné és a két lánya

HELLERNÉ Jó napot, jó napot. Röpgyűlés? Összeesküvés? *(Sternhez)* Itthon bujkál, haszontalan ember. Hallottam, gyöngékedik. Mi baj, Stern úr! Nézzem csak! Él, egészséges. *(Szétnéz)* Vagy úgy! Túldolgozta magát! De én... én... hoztam magának süteményt. Ez, kérem, gyögysütemény, a drága uram is ezt ette, míg... ő... míg meg nem halt. Ezzel a két kezemmel sütöttem. Köszöntetek, lányok?

LÁNYOK Jó napot, kívánunk!

ADVOKAT Éppen indultunk, kedves Hellerné.

HELLERNÉ Hová, háová, ügyvéd úr?

ADVOKAT Egy átkozott kerítésper... az izé... között.

HELLERNÉ ... Nem hallottam még róla. Legközelebb elmeséli.

DOKTOR Engem is várnak a betegek, a munka, az élet meg elrohan.

LUJZI Vagy megérkezik.

MAJZI Ahogyan mi.

ADVOKAT Rohanunk, rohanunk. A viszontlátásra!

HELLERNÉ Ilyenek a férfiak, lányok. Kapkodnak, sietnek, rohannak.

LUJZI Ha csak nem fogjuk meg őket, mama.

MAJZI Kézbe venni őket, ne rohanjanak annyira.

LUJZI Hogy ne siessék el.

MAJZI Hogy időben menjenek el.

DOKTOR Khm... Akkor ahogy megbeszéltük, Stern úr.

Viszontlátásra. Jöjjön hát, ügyvéd úr!

ADVOKAT Holnap... holnap találkozunk, barátom...

Míg a Doktor el, Advokat váratlanul visszalép, s csak áll

HELLERNÉ Netán itt felejtett valamit, ügyvéd úr?

ADVOKAT Ő... a... ő... igen. Itt felejtettem.

LUJZI Mit, ügyvéd úr?

ADVOKAT Khm... itt, kisasszony. Éppen itt.

MAJZI Pontosan mit is?

ADVOKAT És például, nem azért mondom, de a...

kerítésper is várhat.

HELLERNÉ Nem azért mondja.

ADVOKAT Egyáltalán nem.

HELLERNÉ Hanem miért mondja, ügyvéd úr? ADVOKAT

Igen, igen, pontosan ezt akartam mondani. LUJZI Sajnos nem, ügyvéd úr.

ADVOKAT Mit nem?

MAJZI Nem várhat.

Idáig mosolyogtak, mint a méz, de most Hellerné sziszegősre vált

HELLERNÉ Menjen, ügyvéd úr!

ADVOKAT Idóm, mint a pelyva... és... a... Tudja, azt

akartam még mondani, Stern barátom, hogy...

HELLERNÉ Azonnal!

LUJZI Holnap, ügyvéd úr!

MAJZI És nem délután, ügyvéd úr!

Advokat kihátrál a szobából

HELLERNÉ *(megragadja Stern kezét)* Stern úr... Stern úr!

STERN *(szabadulna, de nem tud)* ... Igen.

HELLERNÉ Baj van?

STERN Nem... vagyis...

HELLERNÉ Akkor jó. Már megijedtem. Üljetek le, lányok.

Egyen süteményt, Stern úr! Egyen!

A nők egyenes derékkal ülnek, nézik Sternt. Stern eszik. Turkál. Imitál. Fogva van

Kérdeznék... valamit öntől, kedves Stern úr.

STERN Természetesen, khm, kedves Hellerné.

HELLERNÉ De mint a nagyon kedves barátja.

STERN Hát hogyne. Khm.

HELLERNÉ Lujzika tetszik önnek?

STERN Tet... tt... szép kislány.

HELLERNÉ Nagylány.

LUJZI Nő... Nem izlik a sütemény?

STERN Kitűnő, kitűnő.

HELLERNÉ És Majzika tetszik önnek?

STERN Igen... Majzika is tet... tet... szép.

MAJZI Én se vagyok már kislány, Stern úr.

HELLERNÉ Rajonganak önért.

STERN Igen... khm... köszönöm.

MAJZI Számunkra fontos a rajongás.

LUJZI Az ideák.

MAJZI Az álmok.

LUJZI A képzelet.

MAJZI A lélek mélysége.

LUJZI Sigmund Freud például.

HELLERNÉ Mondd csak meg Stern úrnak, ki a kedvenc zeneszerződ, Lujzi!

LUJZI *(szérmesen)* De mama, kérem!

HELLERNÉ Csak bátran, lányom. Nincs ezen mit szégyellni.
 LUJZI Wolfgang Amadeus Mozart.
 HELLERNÉ És neked, Majzi?
 MAJZI Wolfgang Amadeus Mozart.
 HELLERNÉ Hát igen... Finom, ugye?
 STERN Nagyon.
 HELLERNÉ És Stern úrnak ki a... a kedvenc zeneszerzője?
 STERN Az. Az előbb mondtam.
 HELLERNÉ Értem... Hogy mondta, barátom?
 STERN Nekem is Wo... Mo... Womm... Ő. Az. Khm... khm.
 HELLERNÉ Látja, Stern úr. Egyszerű ez... És Lujzika vagy Majzika tetszik jobban?
 STERN Egyformán... tet... tet... egyformán szépek.
 HELLERNÉ Valahogy olyan szükszavú ma.
 STERN Azt... akarom mondani... ő... sokat dolgoztam.
 (Feláll) Nekem igazából most is...
 HELLERNÉ (mint a jég, mire majd Stern leül) Persze értem én, kalandoznak a gondolatai.
 LUJZI Ilyen a filozófia.
 MAJZI A gondolkodás természete.
 LUJZI Hogy tulajdonképpen egy nagy, veszélyes kaland.
 MAJZI Mint egy álom.
 LUJZI Vad tájak.
 MAJZI Titokzatos helyek.
 LUJZI Tetszik érteni, ugye?
 MAJZI Sigmund Freud például.
 HELLERNÉ (eddigre visszalágyult) Stern úr.
 STERN Igen.
 HELLERNÉ Khm. (Az ujjbegyével letöröl egy csokidarabkát Stern szájszégléből, és nézi) Én... én is rajongok önért. (Bekapja a csokit)
 LUJZI Így van, Stern úr. A mama is rajong önért. MAJZI Mondd csak, ki a kedvenc zeneszerződ, mama?
 HELLERNÉ (pirulva) Nekem is... khm... Wolfgang Amadeus Mozart.
 LUJZI Igen, Stern úr. A mamának is Wolfgang Amadeus Mozart a kedvenc zeneszerzője.
 MAJZI A mamának is roppant fontos a rajongás.
 LUJZI Az álmok.
 MAJZI A képzelet.
 LUJZI Filozófia.
 MAJZI Titok.
 LUJZI Metafizika.
 MAJZI Isten.
 STERN Az... az... Is... ss...
 LUJZI Sss... Minden összevág, Stern úr.
 MAJZI Egymásba illik.
 STERN Igen... khm... összevág... és... és egymásba illik.

Csend. Nézik egymást

HELLERNÉ Egyen még.
 STERN Segítség.
 HELLERNÉ Hogy mondta?
 STERN Igen, igen... khm, köszönöm.
 LUJZI (mutatja) Azt a nagyobbatt ott.
 STERN Ezt?
 MAJZI Csak bátran.
 STERN Ezt.

Csend

HELLERNÉ (lányan, mosolyog) Nohát, hogy mi milyen jót is csevegtünk! Kevés szóval, de igencsak tartalmasan. Mert a rokon lelke fél szavakból is, igaz, barátom? (Hirtelen, mintegy vezényszórá) Jól van, lányok, megyünk! No és holnap mivel örvendeztessem meg, kedves Stern úr?
 STERN Holnap is?!... Köszönöm, de...
 HELLERNÉ Jól van, majd kitaláljuk, lányok. Igaz?
 LÁNYOK Igaz, mama.
 EGYÜTT Viszontlátásra.
 STERN Vissz... Khm
 HELLERNÉ (visszajön) Mondani akart valamit? Ne kapkodja el. Van időnk. De ígérje meg nekem... nem dolgozik annyit. A munka, barátom, nem minden. A munka nemesít, a munka gyógyszer, a munka... (Mélyen Stern szemébe) ...fölszabadít (Lányan mosolyog), de nem minden. 'em. A szabadság nem minden, barátom! Tehát. Nem dol-go-zik annyit. Megígéri vagy sem?
 STERN Igen. Megígérem.
 HELLERNÉ Köszönöm, barátom. (Visszafordul) Tudtam, ha én kézbe veszem ma: át, ha én... akkor... Is-tenem... (Boldogan el)

A két lány lemarad. Mosoly igya visszafordulnak. Néhány lépés vissza

LUJZI Stern úr... De a mama Frédéric Chopint is szereti.
 MAJZI És Ludwig von Beethovent.
 LUJZI Mahlert.
 MAJZI És Bartók Bélát.
 LUJZI És persze hódolója ö n n e k .
 MAJZI A csodálója.
 LUJZI Érti már?
 STERN Igen, azt hiszem, értem.
 MAJZI Akkor jó.
 LUJZI (a süteményre) Csak annyit egyen, amennyi jólesik.
 MAJZI Ami megmarad, kidobhatja.
 LUJZI Dobja ki.
 MAJZI Csak bátran.
 LUJZI Sütünk újakat.
 MAJZI Mert mi szeretünk sütni.
 LUJZI Bedurrantunk a kemencébe, és...
 MAJZI Ss... sss... sss.
 STERN Sss... sss... A kemencébe .. hát igen. Persze.
 LUJZI És ne sss... siessen!
 MAJZI Semmi kapkodás!

Lányok el. Stern bámul maga elé

STERN (hitetlenkedve s föllélegez e) A szentségit! Huhh! A szentségit! (Dobálja ki a süteményt, mint a szart. Fázni kezd, didereg. Magára kapja a köntösét. Aztán kimondja a szavakat) Chopin. Beethoven. Bartók Béla. Mahler. Freud. Mo... mm... Mo... (Ütni kezdi a homlokát)

Stern otthona. Stern a dolgozóasztalánál. Ír, gesztikulál. Néha megpróbál kimondani egy szót. Nem sikerül. Mint amikor a színész gyakorol. Nagyobb rend van, mint az előző jelenetben. Kopognak

STERN (sokáig vár) Sza... sza... tessék.

Matild bevonul. Mereven megáll a szoba közepén. Stern az asztala mögött, bénultan

MATILD Megint én jöttem el hozzád.

STERN Khm... megint... valójában... Drágám, köszönöm.

MATILD Meglep, hogy nyitva az ajtód.

STERN Foglalj helyet... khm... kérlek szépen.

MATILD Nem kellett dörömbölnöm. Kiabálnom az utcán.

STERN Miért vagy ilyen ellenséges, amikor tudod, hogy...

MATILD Pedig úgy szeretnék kedves lenni...

STERN Bántasz engem, Matild, aki pedig...

MATILD A férfit, aki...

STERN ... Khm... aki...?

MATILD Aki a szavak mestere, de bizonyos dolgokról, mint a ssss... sír, úgy hallgat.

STERN Sssss?!

MATILD Ssss.

STERN Te is be akarsz fűteni?

MATILD Fázom, ha nem értenéd.

STERN (gyorsan, zavartan) Ugyan, kedvesem, miért kellene kimondani azt, ami úgysis nyilvánvaló? Hiszen mi régóta...

MATILD Miért lenne nyilvánvaló, ha mindig hallgattál róla?

STERN De hiszen tudod...

MATILD (tűnődve) Téged a nők... szerettek. A rajongásig... bolondultak érted. Ez olyan furcsa. Egyiknek se mondtad? Soha? A fiad anyjának se?

STERN Matild! Megállapodtunk, hogy erről nem...

MATILD A kedves Hellernével miben állapodtatok meg?

STERN Ez olyan kicsinyes, kérlek.

MATILD Azt hiszed, nem tudom, mi van köztetek?!

STERN Micsoda?!

MATILD Idejár. (A heverőre mutat) Ide teszi a nagy picsáját, ahol mi...

STERN Matild, te fantáziálsz. Én és Hellerné?! (Őszintén nevet) Egy szörnyeteg! (Véletlenül) Orrszarvú. MATILD Micsoda?!

STERN (zavartan) Egy... egy tehén... A lányával együtt. Nevetnem kell. Méghogy a kedvenc zeneszerzőjük Moo... mmo... (Nem tudja kimondani)

MATILD Miért, ki a kedvenc zeneszerzőjük?

STERN Nem érdekes.

MATILD Tőlem persze soha nem kérdezted, ki a kedvenc zeneszerzőm!

STERN Úgy, tehát ki a kedvenc zeneszerződ, kedvesem?

MATILD Milyen lekezelő vagy!

STERN Ó, nem, nem. Tényleg érdekel. Beethoven?

Matild a fejét rázza

Bartók... Béla? ... Khm.

Stern köhögőrohamot kap

Persze, mert neked biztosan Beethoven.

STERN Biztosíthatlak, hogy nekem is Mo... mo... Ő az. Ő.

MATILD Sejtettem, hogy Beethovent többre tartod.

(Élesen) Remélem, nem nézel le, mert Mozartot

jobban élvezem. (Nagy lélegzetet vesz) Ön kiváló

debatter, uram. Nagyszerű és finom elméjű szónok.

Úgy bánik a szavakkal, mint cukrász a habbal. Kedve

szerint díszítgeti velük a valóság tortáját. A szavaival

vezette ezt a várost is, elbűvölte az ostobákat,

megigézte az erőseket, a gyengéknek erőt adott. Miért

velem takarékoskods?

STERN Fogalmam se volt, hogy csak egy szóra vá... vá...

kell neked, amikor minden gesztusom... és minden...

MATILD Dadogsz. Zavarban vagy? Te?! A mindig

főlnyes és idegesítően bölcs ember?!

STERN Miért gúnyolsz engem, Matild?

MATILD Lenézel engem!

STERN Ez... ez ostobaság Ma... mam.

MATILD Nem akarsz engem.

STERN Képtelenség, ah, ez örület! Én... én... én...

téged... drágám... Akár ebben a pillanatban. MATILD

Milyen érdekes. Mind ezt mondja. A bolond is,

a tudós meg a rendőr.

STERN Nem értem. Mit mond és kicsoda?!

MATILD Meddig csinálják, mondd csak, az orrszarvúak?

STERN Mit meddig csinálnak?!

MATILD Meddig koitálnak.

STERN Egy óráig, általában. Khm. Nem tovább. Mi ez az ostobaság?!

MATILD Az az érdekes, hogy ez az orrszarvús játék a lelkem mélyén igenis tetszik nekem. Legalább őszintének akar látszani. Még ha olyan gyerekesen szán-ni

való is ez a Jung.

STERN Nem az, Matild! Az a fiú... csak ártatlan még.

MATILD Ártatlan?... (Nevet) Tudod, micsoda hónaljiszaga van?

STERN Megtiltom, hogy bántsd őt!

MATILD Szóval ne verjem... közben? A korbács tilos?!

STERN Ha te azzal a fiúval...

MATILD Olyan fiatal. Csupa lélek. Tűz!

STERN Kigyógyul önsorsrontó lelkesedéséből, és... és

építeni is megtanul, és...

MATILD Még mindig olyan szépen mondja, hogy Mi... mi.

STERN Matild én...

MATILD Mi...

STERN Én...

MATILD Mi...

STERN Én... (Lassan begerjed, és a pamlagra dönti Matildot. Vetkőzteti. Nem durván, de igencsak szenvedélyesen)

MATILD Mondd hát, mondd ki! Hallani akarom!

STERN Teljes szívemből... szerr... szerr...

MATILD Igen...

STERN Örülten...

MATILD Igen...

STERN ...ő... tébolyultan... szeh... ah...

MATILD Igen...

STERN (*már zavartan*) ...ö... eszeveszetten!
MATILD (*mint aki mindjárt elélvez*) ... Ah, ah. Igen, igen.
STERN (*keresi a szót*) ... Há... háborodottan!
MATILD (*mintha a csúcsponton*) Igen, igen, igen.
STERN (*kínban*) Szőröstül... ö... bőrostül... ö...
MATILD (*meghökken*) Micsoda?!
STERN A lelkét... a... a... az egész testét... a...
MATILD (*egészen józanul fölül*) Hát csak nem mondod?!
STERN Én csak azt akartam érzékeltetni...
MATILD (*hajával babrál*) Te csak ne érzékeltess! Mondd azt, hogy szeretsz... Nem értem... mondd ki végre, *hogy szerelmes vagy belém... Stern!... Szerelmes!*
STERN Igen.
MATILD Mit igen?!
STERN Az vagyok.
MATILD De mi?!
STERN Én téged szőröstül... (*A fejéhez kap*)
MATILD (*döbben*) Istenemre, gúnyolódsz! Gúnyt űzöl belőlem! Ūristen!
STERN Ma... ma... asszonyom, én nem...
MATILD Mit öklendezel itt? Már nem is Matild, hanem asszonyom?! Holnap már így fogsz szólítani, hé, maga!
STERN Én... én beteg vagyok.
MATILD Persze. Aki nem tud szeretni, valóban beteg.
STERN Ma... Ma... én téged... én...
MATILD Ki ne mond! Tudom. Szőröstül-bőrostül. Pfuj! Szégyellj magad. Hát tudd meg, elmegyek. STERN El? Hová?
MATILD Argentínába!
STERN Hova?!... Ma... Ma..., ne csinálj őrültséget!
MATILD Ilyen vaskos könyveket küldtél nekem, és folyvást tudományos újságcikkekről akartál diskurálni. A te tudományos udvarlásod! Még a divatot is tudományosan elemezted. A te révült tekinteted folyvást a molekulák és az angyalok között tévelygett. A jelenések és a tömegvonzás. (*Szelíden*) Dicsérted egyszer is a frizurámat, Stern?
STERN Igen... igen. A fri... a fri... (*Köhög*) ...a hajadat... nem is egyszer.
MATILD De a ruhámat akkor se!
STERN Nincsen Argentína! Az egy álom!
MATILD Persze hogy irigyled. Argentínában a férfiak tudnak viselkedni. Látod ezt a fülbevalót? Látod ezt a sálát? Vettél nekem egyszer is ilyet?!
STERN Becsapnak, Ma... Ma..., drágám!
MATILD Köszönöm, hogy féltesz.
STERN Kihasználak. Ha nincs támaszod, áldozat leszel.
MATILD Lenézel. Megállok a lábamon, uram.
STERN Ma... Ma..., legyél a fe... nejem. Legyél a nejem. Nejem!
MATILD Jó, hogy nem asszonyt mondasz. (*Idézi*) Legyél a nejem?! Hát jó. Beszélhetünk így is. Gyüjje' mán velem ágyba! Undorító.
STERN (*Ierogy, a fejét fogja tehetetlenségében*) Megörülök.
MATILD (*nézi. Szánni kezdi*) Stern, én azért jöttem, hogy egy utolsó esélyt adjak neked. Megkaptad. (*Halkan, súlyosan*) Nem éltél vele. (*Fürkészi a férfit*) Tudod, mit? (*Lehajol hozzá, megfogja a kezét*) Hiszek neked. Rendes és becsületes ember vagy. Túlságosan is becsületes. Nem hazudsz. Nem játszod

meg az érzelmeidet. Ami a szíveden, az a szádon. De a szerelemben játszani is tudni kell. Nem csalni és hazudni, hanem díszíteni. A szerelem nem lehet csámpás, slampos, rosszul varrott. Egy éjszaka lehet az. De a szerelem nem. szerelem királynő. Öltöztetni kell. És te ezt ne tudod, vagy... vagy nem akard belátni. Végül i egyre megy. Csak a szellemedet voltál képes földíszíteni, de az életedet már nem. Ezért veszítettél. Elveszítettél engem, Stern. De... de akkor se váljunk el haraggal, kérlek. Nincs gyűlölet.

STERN Nem... nem, dehogy.

MATILD Örökre a barátom leszel.

STERN Örr... Örr... mindig.

MATILD Két óra múlva indul a vonatom... Argentínába...

STERN Hogyhogy a vonatod?

MATILD Isten áldjon...

STERN I... ö, ö... áldjon, ...Mam ... téged is...

MATILD (*vár, nem mozdul, még mindig reménykedik, hogy szerelmet vallanak neki kirobban*) Te... Te... egy... hát nem érted, eh...

JUNG TANÁRNŐ (*hirtelen ott áll előtte; szórakozottan*) Hogy szalad a kis kurva.

MATILD (*megtorpan*) Hogy mondta, tanárnő?!

JUNG TANÁRNŐ Annyit mondtam csak, hogy kurva.

MATILD (*mosolyogva*) No, igen. Mert nem kötöttem a fia nyakába pórázt. (*Sternhez*) Tudod, a pórásznak két vége van.

JUNG TANÁRNŐ (*odalép hozzá, végigsimít Matild arcán*) Milyen szép is vagy. Szép. Te bezzeg nagyon szereted magad...

MATILD Maga viszont öngyűlöletből leckézteti a nebulóit, s talán igaza van. Nem lehet elég korán kezdeni.

JUNG TANÁRNŐ Soha nem lesz 1 anya.

STERN (*Jung tanárnőhöz*) Mi baj, Anna?

JUNG TANÁRNŐ (*Sternhez*) Mindig csak azt hajtogatni, hogy én, én, én. Aztán egyszer csak jön néhány ártatlan, bár akarnok fickó, és azt mondja, mi. És mit csináltak velük?!

MATILD Én például kiválaszom a legártatlanabbat, Anna. Megfogom a kezét, kivonom a tömegből, és arra kérem, mondja, *hogy* én.

STERN Ezzel nem lehet viccelni. A fiú sérülékenyebb, mint hinnéd.

JUNG TANÁRNŐ (*Sternhez*) Milyen aggódó lettél hirtelen.

MATILD Nem aggódik. Féltéken, .

JUNG TANÁRNŐ Lerohad, érted Ez a csinos pofika, a karodon itt a hús és a büszke melled, ahogy... STERN Baj van. Mi történt a fiúval, Anna?

MATILD Franz nagyszerű ember. És jó tanítvány. Szegény, öreg Jung. Neki is addig hajtogatta, Anna, hogy el fog rohadni, míg valóban elrohadt? S az igaz-e, hogy odaállította a haldokló Jung elé a kicsi Franzot, és ott bevallotta, hogy nem tőle van a...?

JUNG TANÁRNŐ Nem ez a legrosszabb. Amikor belül kezd rohadni. A parfüm, a festék és a púder alatt. Te is azt akard mondani, hogy én, de valami más böffen ki belőled.

MATILD Látja, mennyire nem ismer, Anna. Én ennek az embernek (*Sternre mutat*) folyamatosan azt mond-

tam, hogy mi. De ő csak azt hajtogatta, én, én, én.
STERN *(megdöbbenve)* Hagyjátok ezt abba!
MATILD *(mosolyogva, nyugodtan)* Látod, én... én... ti-
teket hagylak itt, Stern.
STERN Hát persze. Csomagolni és menni. A legkönnyebb
megoldás.
JUNG TANÁRNŐ Igen, elment. Írt levelet is, hát persze.
Tudod, Stern, mivel kezdődik minden mondata?!
Én... Én... Én. Én úgy döntöttem... én megteszem...
én akarom ezt.
STERN Mit csinált az a szerencsétlen?!
JUNG TANÁRNŐ Végére is igazad van. Az. Szerencsét-
len. *(Inog)* Először és utoljára komolyan vett téged.
MATILD Ez tényleg... ez a hülye tényleg megcsinálta.
JUNG TANÁRNŐ *(a lány elé áll)* Jó utat, kedvesem. Menj
minél messzebb. Csak előtte még átadok egy
semmiséget neked. *(Néz szelíden, szinte mosolyog.*
Majd egy mozdulatot tesz a kezével a nyaka előtt)
Először az életében azt mondta, én. Én. És elvágta a
torkát.
STERN Iss... iss... Ó! Szörnyű!
JUNG TANÁRNŐ *(maga elé)* Talán ki fogom bírni. Ezt is.
Mert ugye egy anya mindent kibír. Hogy ez a mocskok
körülöttünk, a hazugság. Megszültem. Szoptattam.
Jól van. Hát akkor most eltemetem. *(Már Sternhez
beszél, Matildról)* Ezt a kis kurvát kerestem. Tudtam,
csak itt lehet, nálad. Az volt Franz utolsó kívánsága,
hogy ezt *(Előveszi a Doktor szikéjét)* hozzam el neki.
MATILD *(mosolyog)* Nem. Ez a kis jószág az öné, tanár-
nő. Köszönöm szépen, de nem vehetem el. Hátha még
szüksége lesz rá.

*Matild el. Stern és Jung tanárnő. A tanárnő Sternhez lép,
átöleli, zokog. A férfi tehetetlenül áll. A nő kezében csillog
a szike*

5. jelenet

*Körülbelül egy hónappal később. Ress mutatványosko-
dik az utcán. Körülötte emberek, városi polgárok, akiket
Ress karikíroz, utánozva a mozdulataikat, a hang-
lejtésüket. A polgárok nem sértődnek meg, kacagnak
Ress bohóckodásán, vagyis saját magukon. Kissé távo-
labbb Stern. Ápolatlan. Lóg a ruha rajta. Borostás. Komor.
Később megérkezik Hellerné a lányaival és Jung
tanárnő is. Ress mutatványa, illetve Jung tanárnő és
Stern találkozása párhuzamosan zajlik*

RESS *(a darab elején kiválasztott nézőhöz. Sokáig nézi)*
Előadás után... *(Sóhaj)* ... Nos, tehát! Mutatvány!
Produkción! *(Járkál peckesen)* Na ki vagytok? Ki vagytok
én? ÉN?! Nem tudják? Pedig olyan egyszerű kérem!
Brünn kapitány!

*Ress előkap egy jókora szafaládét, és Brünn kapitány
hajján beszél*

BRÜNN-RESS Egyszerű rendőr vagyok. Ez meg itt az

egyszerű gumibotom, mely védi a termést meg a
teremtést, a rendet, óvja az erkölcsöt, és nem utolsó-
sorban védelmez engem. Szép gumibot? Az.
JUNG TANÁRNŐ A temetésre se jöttél el.
BRÜNN-RESS Nagy gumibot? Az.
STERN Én... én már nem járok emberek közé. Sehová se
járok.
BRÜNN-RESS Illatos gumibot? Az.
JUNG TANÁRNŐ A fiad halt meg, Stern.
BRÜNN-RESS Hova tegyem? Kicsiny kacsóikkal nem
tartanak meg, kisasszonyok?
STERN És holtak közé sem járok.
BRÜNN-RESS *(Lujzihoz)* Ön, kedvesem?
JUNG TANÁRNŐ Mi van veled, mondd?!
BRÜNN-RESS *(Majzihoz)* Netán megfogják együtt a
hölgyek, el ne szaladjon?
STERN Ma még kimondom, holnap már csak emlék-
szem rá.
BRÜNN-RESS Ez a gumibot csak a rosszakat bántja!
JUNG TANÁRNŐ Azt beszél, iszol, hogy... *hogy az
utcán éjszakázol, kóborolsz... és...*
STERN ...és sértegetem az embereket.
BRÜNN-RESS De a jókhoz kedves.
STERN Igen. Hát persze. Beszélék hozzájuk.
BRÜNN-RESS Tud simogatni is. Nem hiszik? Ha nem,
hát nem. A zsebembe nem fér. Ah, tudom már! A
nadrágomba teszem! Mégsem, a legjobb az lesz, ha
megeszem! *(Beleharap, eldobja)* Pfuj, pfuj!

*Nevetés, kacagás, taps. Brünn is tapsol természetesen.
Hellerné és a lányok is*

RESS Ez pedig Hellerné asszonyság!
HELLERNÉ-RESS Ah, álmodtam, lányok.
LUJZI-RESS Álomban különös tájakon jártam, mama!
MAJZI-RESS Nagyon titokzatos helyeken, mama.
HELLERNÉ-RESS Hiszen az élet álom, lányok!
JUNG TANÁRNŐ Istenem. Stern, engeddd, hogy segít-
sek rajtad.
LUJZI-RESS Te mit álmodtál, Majzi?
MAJZI-RESS Amit a mama, Lujzi!
STERN Segíteni akarsz? Jól van. Hát segíts!
LUJZI-RESS Mit álmodtunk, mama?
STERN Na tessék. Mi lesz már?!
HELLERNÉ-RESS Álmokat álmodtunk, lányok, álmokat!
JUNG TANÁRNŐ Így nem lehet. Csak mondod. Engem
is kigúnyolsz.
LUJZI-RESS Én Mozarttról is álmodtam, mama.
STERN De nem sokáig mondom már.
MAJZI-RESS Én meg Beethovenről.
JUNG TANÁRNŐ Mit nem sokáig?! Mondtál valamit
nekem egyáltalán?!
LUJZI-RESS A munkáról.
MAJZI-RESS A szabadságról!
STERN Valamit biztosan. Valamit mondtam.
LUJZI-RESS Freud Zsigmondról!
MAJZI-RESS A lélek mélységéről!
JUNG TANÁRNŐ Miféle ember vagy te?
LUJZI-RESS Ssss... Befüteni a kemencébe!
MAJZI-RESS Ssss... Alaposan bedurrantani!

Nevetés, taps. Hellernéék önfeledten kacagnak

RESS Ez pedig a tiszteletre méltó Doktor úr!
DOKTOR-RESS A tudomány, hölgyeim és uraim, roppant türelmes. A tudomány nem a tudományért van, hanem az emberért. A tudomány ugyanakkor kegyetlen is, mert következetes, mert szelíd és megértő tudomány nincsen. A tudomány nem részrehajló. A tudománynak nincs humora, mert a humor bomlaszt, aláás, kétségbe von, rombol.

Nevetés, taps, a Doktor zavartan heherészik. De tapsol ő is

RESS Jöjjön hát ön is, igen tisztelt ügyvéd úr.
ADVOKAT-RESS A tudomány türelmes, a jog viszont megértő, barátaim. A jog ért, értelmez, s a jog valósága, ejnye, nocsak, az ész hatalma! A jog tehát a barátunk. Velünk van. Segít. Mert van pénze. Mert van lelke is... a jognak.
JUNG TANÁRNŐ Segíték, Stern! Esküszöm az élő Istenre, segíték rajtad.
ADVOKAT (*Sternhez*) Barátom, én bármit megteszek, ha...
STERN Élő?! Élőt mondtál?!
RESS Most pedig a tiszteletre méltó Stern úr következik!
STERN Ezt ne!
ADVOKAT (*szenvedve üti a fejét*) Istenem, Istenem!

Elképzelhető, hogy jung tanárnő ettől fogva Stern-RESS-szel folytatja a párbeszédet

STERN-RESS Barátaim! Ma... Istenről szólok önöknek, a világunkat betöltő vezérlő elvről, mely az uborka sejtjeiben...
JUNG TANÁRNŐ Stern, nekem már csak te maradtál.
STERN-RESS ...a kutya csaholásában,
JUNG TANÁRNŐ Nem te akartad, hogy a fiad... én tudom. Te csak...
STERN-RESS ...az Odüsszeuszként bolyongó ember fájaldalmában...
JUNG TANÁRNŐ Mert a világ mocskos.
STERN-RESS ...a só ízében, a ló trappolásában vagy az isteni Mozart zenéjében...
JUNG TANÁRNŐ Stern! Ments meg. Mindenütt aljasság. Szemét.
STERN-RESS ...egyaránt benne foglaltatik. Hohó! A világ Isten nélkül nem lehet szép!
JUNG TANÁRNŐ Ó, hogy gyűlöllek.
STERN-RESS De ma szerencsénk van. Ennél szebbet is tudok. Lehetőségeim határtalanok! Tudják tehát meg...
JUNG TANÁRNŐ Tudom már. Neked kellett volna meghalni. Neked kellett volna elpusztulni... neked... neked...
STERN-RESS Isten olyan, mint én vagyok!

Nevetés, taps. Stern őrjöngve elrohan

Brünn kapitány irodája. Egy padon a kifésült Stern és a jól öltözött Advokat ül. Brünn gonddal terhelten járkál. A fejét csóválja, dühösen a levegőbe csap. A gumibotját nézegeti. A Doktor az ablaknál

BRÜNN Egyszerűen hihetetlen. (*Odalép Sternhez*) Nem az ön szavaiban kételkedek, Stern úr. Dehogy! Csak... csak... egyszerű rendőr vagyok, mint azt jól tudja. Én nem tudom megszokni a bűn ravaszságát. Hogy annyi formában és alakban képes megjelenni. Ez a Ress is! Ki gondolta volna! Ránézünk, és mit mondunk? Egy senki. Bohó . Ócska kis mutatványos, akinek fillért vetünk kalapjába, különben eltapossuk, mint a svábbogarat. S most mi derül ki? Hogy veszedelmes gazember! Egy... egy...

ADVOKAT Feltételezés, Brünn r. Feltételezés.

BRÜNN Egyszerű ember vagyok. De van tapasztalatom. És ahogy most utánagondolok, és amit ön és Stern úr mondott, azt erősíti bennem, hogy ez a Ress egy mocskos csirkefogó. Megérzés. Hogy mondják ezt tudományosan, Stern úr?

STERN (*elgyötört arccal néz fel*) Mi tetszik?

BRÜNN Hát hogy érzem a témát

STERN A témát?

BRÜNN Azt, azt.

STERN Miféle témát?

BRÜNN Hát hogy ez a Ress...

STERN A Ress... (*Eltűnődik*) Empátia.

BRÜNN Ez most biztos?

STERN Micsoda, kérem?

BRÜNN Hát hogy empátia.

STERN Egészen biztos.

BRÜNN Mert akkor az én empátiám még nem tévedett, ügyvéd úr.

Ebben a pillanatban belép az Altiszt, és hozza a meglepett, kínjában mosolygó Resst

ALTISZT A parkban bujkált, kapitány úr.

RESS Én?! Micsoda?! Én...

ALTISZT Leült egy padra. És csak ült. Úgy ült, mint bármelyikönk. Mint... mint ahogy Stern úr ül itten. Azt hitte, így majd, hogy csak ül ez a Res', nem veszem észre. De én észrevettem! Na gyere, te átváltozóművész!

BRÜNN Hát így állunk! Üljön le

Resst lenyomják egy székre, a szoba közepére. A mutatványos nem érti, pislog, körbenéz

RESS Mi ez?! Istenemre, nem értem! Ah! Jó napot, Stern úr. Ügyvéd úr, tiszteletem. Doktor úr!

BRÜNN Fogja be a száját.

RESS Mi ez a hang, kérem?!

BRÜNN (*orrot fúj*) Hogyan csinálja?

RESS A zsebkendő trükköt? Szakmai titok, kérem. Még a nagyapámtól tanultam, aki meg az ő nagyapjától, és... és így tovább. Mutatványoscsalád a miénk, s

hogyan is maradhattunk volna fent ennyi vér, háború és árulás között, ha a legféltettebb kincsünket, a szakmánk tudományát elherdáltuk volna...

Brünn egyszerre közelebb lép, aztán szájba vágja Resst, aki fölborul a székkal együtt

BRÜNN (*nyugodtan*) A jó szemét kurva anyádat teneked, Ress. Azt kérdeztem, hogyan csinálod!
RESS Az én anyám... (*Az orrát törölgeti*) Úristen, igazi vér!
BRÜNN Kurva volt, Ress. (*Közel hajol*) Repedtsarkú.
ALTISZT A Mária néni? Hehe. De vicces.
STERN Nem w... viv... humoros. Kérem... ezt... ne...
BRÜNN Te Ress. Én egyszer trippert kaptam az anyádtól.
DOKTOR Kankót. (*Elmélázva*) Végül is kikezeltük.
STERN Miért nevetnek?!
RESS Nem... ez... hagyjuk az anyámat... Engem megütöttek. Ügyvéd úr! Látja?! Megütöttek!
STERN (*maga elé*) Tripper, szifilisz, kankó.
ALTISZT Aranyér, bocsánat.
BRÜNN Micsoda?! Tárgyra! Hogyan lopod Stern úr szavait, Ress?
RESS Mit lopok én, kapitány úr?!
BRÜNN Stern úr szavait.
RESS Nem lopok én semmit, kérem. Amit lopok, elő-adás alatt lopom. Mutatvány. Utána visszaadom. Rám soha nem emelt még panaszt senki! A mi családukban...
BRÜNN (*közbehörren*) Sorolom. (*Az ujjával számol, közben Sternt nézi, aki minden egyes szó után bólint*) Cukor. Kutya. Isten. Ló. (*Papírból betűzi*) Wolfgang... Amadeus... Mozart. Odi... Odo... Oda... Ejnye no... Odüsszeusz. Ső. Káposzta.
STERN A káposztát tudom.
BRÜNN A káposztát tehát nem loptad el, Ress. De elloptad például az uborkát, a kutyát, Istent, Mozartot, Od... izé... Odüsszeuszt. Nem sok ez egy kicsit?
RESS Hehe. Maguk viccelnek. Én meg 'azt hittem... Jól rászédtek... Hehe... Kicsit kemény vicc volt, nem mondom, de jó. Tényleg. Akasztották a hóhért, hehe... Vérzek is, de...
ALTISZT Vérezni nekem is szokott. Üvöltök a fájdalomtól.
DOKTOR Ó igen, ha belegondolok. Mennyi vért láttam én már?! Vér, vér, vér.
STERN Szavak. Ellopta a szavaimat, Ress. Kérem, adja vissza őket.
BRÜNN (*az Altiszthez*) Neked aranyered van, Jónás?! Miért?
ADVOKAT Ress... úr, egyezzünk meg valamiképpen. Maga visszaadja a szavakat. Az összeset. Kivétel nélkül. Mi pedig nem teszünk följelentést. Elsimitjük a dolgot.
BRÜNN Nem érdemelnél ilyen nagylelkű ajánlatot, Ress, de hát Stern úrra való tekintettel, legyen.
ALTISZT Mert fölfáztam. Vagy... vagy hajlam. Hajlamos vagyok, kapitány úr.
DOKTOR Mondjuk rá.

BRÜNN (*fürkészsze*) Nem vagy te buzi, Jónás?
ADVOKAT Micsoda?!... Hogy jön ez ide, kapitány úr?!
STERN Szépen kérem, Ress.
RESS Én... én... se kutyát, se Mozartot, se Istent nem loptam.
ALTISZT Én buzi? Nem. *Ez egy* vicc, kapitány úr, hogy akinek aranyere van, az...?
BRÜNN Mert akkor én téged...
ADVOKAT (*emelt hangon*) Brünn, ez nem tartozik a tárgyra.
BRÜNN (*nézi*) Jól van, na. Hogy oda van egyszerre, ügyvéd úr.

Csend. Figyelik egymást, feszültség

(*Halkan*) Jól van. Ress! Mondd Stern úr hangján, *hogy* Isten.
RESS (*utánozza Sternt*) Isten.
BRÜNN Na látod. Add neki vissza, gyerünk.
RESS Mit?
BRÜNN Istent.
ALTISZT Most ez vicc, vagy nem vicc?! Én ezt nem értem.
DOKTOR (*az Altiszthez*) Miért, ha fáj, Jónás, érted?
RESS Kapitány úr, értse meg, ez csak utánzás. Ez az én szám, az én torkom, az én nyelvem.
BRÜNN És Stern úr szavai.
RESS De hát ez képtelenség!
ADVOKAT Ravaszabb, mint gondoltuk. Mennyit kér?
BRÜNN Pénzt ennek? Majd én...
ADVOKAT Várjon, kapitány úr. Kérem. Nyugalom. Majd én. (*Resshez*) Egymillió?
RESS Egymillió?!
ADVOKAT Hm. Ravasz róka. Nagyon ravasz. Kettő.
RESS Én...
ADVOKAT Húhh. Három, és kész. Ez a plafon.
STERN Pl... pia... mennyezet.
RESS Plafon.
BRÜNN A kutyaúristenit! Hát nem az orrom előtt lopott a mocskok?! Ellopta a plafont. Még jó, *hogy a* mennyezet megvan.
ALTISZT Hehe... hehe...
BRÜNN Mit röhögsz, hülye?! Ahelyett, *hogy* szemmel tartanád!
ADVOKAT Három és fél.

Ress hallgat, most nem mer megszólalni

(*Halkan*) Üsse meg, kapitány úr, most én mondom, hogy üsse meg.

Brünn megüti Resst, aki újra fölborul a székkal. Nézik. Ress kabátjából kiesik a gumibot

BRÜNN Egyszerű rendőr vagyok, de ez a kihallgatás alatt ellopta a gumibotomat.
ALTISZT Most viccelt, kapitány úr. Hehe... Vagy mégsem?!

7. jelenet

Ress és Stern, este van. Ress rács mögött

RESS Stern úr. Én ezt nem értem.

STERN Én se.

RESS Miért csinálta?

STERN Valami történik. De mi?!

RESS Tudta, hogy én... én nem. A mutatványos soha-sem lop. Az igazi mutatványos mindig azt mutatja, mások hogyan lopnak. És ez tetszik az embereknek. Jé, hát tényleg. Így lopok én is! És nevetnek ezen.

STERN Egy esély... adni egy esélyt... magamnak.

RESS És én? Velem mi lesz?

STERN ÉN! ÉN! ÉN!

RESS Maga megőrült.

STERN Bárcsak megőrültem volna!

RESS Tegnap még a megtestesült becsület volt.

STERN Bárcsak elment volna az eszem!

RESS Ember, hát elment! Maga megháborodott! Micsoda őrüld vád az, hogy lopom a szavait?! Ezt csak egy háborodott...

STERN Soha nem mondtam más helyett, hogy ÉN. Nem törtettem, nem helyezkedtem, nem ültem más helyére. Mindig csak a közösség. Én és a közösség. Én és ők. A fiam pedig?! Ő már csak azt mondta, Mi. És ez hosszú távon nem megy. Mi. Az emberiség legmérgezőbb szava, Ress. Nem... *(Fölmutat)* nem Ő. Hanem hogy Mi. Éppen azokat a szavakat használtam, amit az emberek, akikhez én is tartozom. És... és, jól van, tényleg megvolt az az illúzióm, hogy pontosabb vagyok náluk. Azt gondoltam, képes vagyok hatni az életükre.

RESS Én is a közönségért élek, Stern. Lopok és hazudok, de csak a színpadon.

STERN Ha őrüld lennék, találtam volna megoldást. Mert az őrüldnek találnak megoldást. Eljutnak egy... bizonyos pontig... és azt nevezik ki... megoldásnak. Rögeszme. Ami velem történik, az bűn. Igen *vagy* nem, Ress?

RESS Igen.

STERN Na látja... És... és ha van bűn, akkor van bűnös is.

RESS Igen... talán.

STERN Akkor... akkor pedig a bűnöst meg kell büntetni.

RESS Bevádolt engem, Stern. Hátha könnyebb lesz, És nem lett könnyebb.

STERN Féreg. Most már tudom, hogy... *(Fölfelé néz, Istent keresi)* ... Ő is olyan, mint a féreg. Nem! Az a tétel, hogy Ő és az ember egymáshoz hasonlatos... nem... ez nem igaz. Ostobaság. A féreg az Ő hasonmása. Szétrág, elrohaszt mindent. Engem is.

RESS Ugyan, Stern, ne heroizáljon.

STERN Vagy ki tudja. A féreg jó. Nemes és tiszta lény.

Eltakarítja a romokat.

RESS Éppen maga mondja ezt?! Aki mindig úgy beszélt az életről, mint egy szentségről?!

STERN A féreg például nem őrüld, mégis megoldja a problémát. Befejezi. *(Nézi a másikat)* Ress. Mondanék valamit.

RESS Hallgatom, uram.

STERN *(beavatva)* Mutatványos voltam én is. Bohóc, Ress. A legrosszabb fajta idióta.

RESS Khm. Bocsásson meg, Stern... úr.

STERN *(néz)* Megbocsátok.

RESS Elloptam.

STERN Ello... ello... Eltulajdonított. *(Hirtelen élénken)*

Tudtam. Én... én... Megmondtam. Hahh! Hogy csinálta?

RESS Bal kézzel. Mint mindig. A bal kézre nem figyelnek.

STERN Adja vissza őket, kérem. Nagyon kérem. RESS Hát persze hogy visszaadom.

STERN Vagy elég csak Ő. *(Fölfelé)* Vagy az... azt a zöld zöldséget? A... *(Hirtelen zaklatott lesz. Képtelen választani)* Vagy a... négy lábúak? Azokat inkább. Nyugalom. Nyugalom. Egy nő, Ress. Azt kell neki mondanom, hogy... hogy... na... na, mit akarunk egy khm... nővel. Azt mondani, hogy... Azt a szót adja vissza. Döntöttem. Az elég. Elég.

RESS Egy nővel? Mit akarunk egy nővel? Hát... ő... azt.

Mi mást?! *(Egy nő fényképét lopta el. Már tartja)* Nem tudtam megállni. Egy mutatványos mindig lop... *(Nézi)* Szép. Nagyon szép. A Matild kisasszony. Szereti? Szerelmes belé?

STERN *(zaklatottan)* Ez az, igen... adja vissza!

RESS Tessék.

STERN Nem a kép, a szó, a szót adja vissza!

RESS A szót nem... én a... a... képet csentem el. STERN Erről beszélt?! *(Csalódott)* Ma... Mama. Azt hittem, hogy a... a szavaimat.

RESS Csak játék volt.

STERN Já... Já... Szórakozás?!

RESS Szórakozás. Rutin. Bocsásson meg. Nem komoly.

STERN Nem komoly.

Közben megragadja a mutatványos sálját

RESS Mit csinál?!

STERN Nem komoly.

RESS Meg akar fojtani?!

STERN Én... Én... *Én!* ... Nem komoly.

RESS Megfulladok. Segí... sss... hrrr...

STERN ÉN... én... én!

Ress hörög, nem tud kiáltani. Megfullad. Stern nézi egy ideig, aztán a sálát fölköti a rácsra. Ress lóg. Stern lassan eljön. Nem kapkod. Nem ideges

(Elmenőben) Nem komoly.

II. FELVONÁS

8. jelenet

Brünn kapitány irodája

DOKTOR Mert az ugye kiderült, hogy nem Ress csinálta.

ADVOKAT Minden kétség kizárva.

DOKTOR Csinálhatta volna, de nem csinálta. Mégsem.

ADVOKAT A szerencsétlen. Fölkötötte magát. Még mindig érzek némi lelkiismeret-furdalást. Végére is én hoztam össze Stern úrral.

DOKTOR Ne eméssze magát, ügyvéd. *(Adja)* Vitamin.

ADVOKAT Azt hiszem, hibáztam.

DOKTOR Ki nem hibázik?! Sötétben bolyongunk. Ez nem betegség. Nem kór. Nem vírus, nem baktérium, nem a szövetek vagy a sejtek elburjánzása. Nem és nem. De akkor micsoda?

ADVOKAT A téboly egy bizonyos formája?

DOKTOR A tudományos álláspont szerint... nem. Kezeltem már jó néhány örültet. Krónikus pszichopatától a skizofréniig. Egyszer egy betegem azt állította...

ADVOKAT Stern barátom nem lehet örült...

DOKTOR Mert általában azt mondják... ezek az örültek, hogy én vagyok Napóleon, Hitler, Sztálin... khm... Wolfgang Amadeus Mozart...

ADVOKAT Vagy...

DOKTOR Igen, igen. Egyszer egy betegem azt bizonygatta, hogy ő én vagyok.

ADVOKAT Kicsoda?

DOKTOR Hát hogy én.

ADVOKAT Ezt nem értem. Miért éppen maga?

DOKTOR Amikor fölvilágosítottam arról, hogy ő nem lehet én, mert hiszen én én vagyok, és ő pedig ő, vagyis hát tudathasadásban szenved, földühödött, és végezni akart velem. Nagyon a szívére vette a dolgot. Veszélyes helyzet volt. Azt kiabálta, öngyilkos lesz, miközben fenyegetőleg jött felém egy nagyon éles szikével. *(Tűnődik)* Mindenesetre az, ami Sternnel történik, nem tudathasadás.

ADVOKAT Már arra is gondoltam, bocsásson meg nekem az ég, hogy... khm..., hogy játszik. DOKTOR Most hogy mondja, barátom.

ADVOKAT Hogy a tanítás egy szokatlan formájával állt elő a mi jó Stern barátunk. Rá akar ébreszteni bennünket valamire.

DOKTOR Igen? De mire? Tudományos szempontból...

ADVOKAT Ha én azt tudnám. Az élet mulandó? A világ a vesztébe rohan?! Több fényt?! Változtassuk meg az életünket?! Arról nem beszélünk, amiről nem tudunk beszélni?! Hiszen ezeket tudtuk eddig is. Vagy hogy szükség van a fájdalomra, hogy szenvedni, tűrni kell?! Ezt is tudtuk. Én is szenvedek. Én annyira szenvedek, Doktor!

DOKTOR Hát persze. Szenvedünk mindannyian.

ADVOKAT *(meglepődve)* Maga is szenved?

DOKTOR Mit mondjak... hát, igen. Igen. Szenvedek.

ADVOKAT Én meg azt hittem, maga...

DOKTOR Nagyon jól tudom, mi a szenvedés. Nekem erről feljegyzéseim vannak. Gyakorló szenvedő vagyok én is, ügyvéd úr.

ADVOKAT *(a fejét csóválja)* Hm, hm. Ki hitte volna?!

Hallgatnak. Nézik Sternt, aki az ablaknál áll, bámul kifelé

DOKTOR Bűntény sem lehet. Brünn kapitány is nyomozott. Nagyon alapos vizsgálatot folytatott. De nem talált értékelhető bűnjelet, gyanús nyomot vagy... valami ilyesmit. Különbösen is, szavakat lopni! Ez egy kicsit abszurd, nem?!

ADVOKAT Stern úr, kérem!

Stern megfordul, furcsán néz Advokatra

Jól van, drága barátom? Rendszerben van minden?

STERN Ren... re... jól. Vagyok.

ADVOKAT Helyes. Bizza csak rám. Majd én beszélek. Én. STERN *(tűnődve)* Én.

ADVOKAT Nem maga. Én.

STERN Én.

ADVOKAT Nem akartam megsérteni. Én csak...

DOKTOR *(közben az ablaknál)* Jönnek már. Itt vannak.

ADVOKAT *(Sternhez)* Csak nyugalom, barátom. Nyugalom.

Bevonul Hellerné, nyomában Lujzival és Majzival. Nyomukban a meglehetősen zavarral küszködő Brünn kapitány. A két társaság egymással szemközt helyezkedik el. Ellenségek

BRÜNN *(köhécselve, krárogva)* Szóval, hölgyeim és uraim, egyszerű rendőr vagyok, de hát történt itt egy bejelentés, aminek alapján, hogy tudniillik a város egyik köztisztviselőben álló polgára... őő... szemérem-sértő... őő... megbotránkoztató szavakkal illetve volna városunknak egy nem kevésbé megbecsült... őő... hölgytagját, illetve annak kettő darab leányát. Hogyan is történt tehát, Hellerné asszonyság?

HELLERNÉ Úgy kezdődött, hogy rajongtunk Stern úrért.

LUJZI A hódolatunkról biztosítottuk.

MAJZI A csodálatunkról.

HELLERNÉ Igen, igen. Amikor meghallottuk, hogy az utolsó előadása után gyengélkedik, süteményt vittünk neki.

LUJZI Pítét.

MAJZI És mignont.

LUJZI A mama sütötte.

MAJZI A saját kezével.

HELLERNÉ *(elmélázva)* Hogy ette, Istenem! Itt az orrán... az orra alatt maradt egy kis csokinyom. Mint egy kis helyre bajuszka.

LUJZI *(ábrándozva)* Ilyen kis pamacska.

MAJZI Édes süni.

HELLERNÉ Annyira jól állt neki, olyan... Nahát attól fogva mindennap kedveskedtünk neki valamivel. Étellel, itallal, finomságokkal.

LUJZI Én is sütöttem neki süteményt.

MAJZI Én meg húst sütöttem neki.

BRÜNN Fizetett ezért... ő... Stern úr?

HELLERNÉ Nem értem. Már miért fizetett volna?!

LUJZI Nem is vártuk el.

MAJZI Ajándékot nem szokás kifizetni.

LUJZI Ezt is csak egy rendőr gondolja.

MAJZI Milyen egyszerű emberek!

HELLERNÉ Még énekeltünk is, hogy felvidítsuk. Khm. Én zongoráztam. Mindenféle társasjátékokra tanítottuk.

LUJZI Nyerj, ha tudsz.

MAJZI Ki nevet a végén.

HELLERNÉ *(mosolyogva, maga elé)* Csalt.

BRÜNN Micsoda?! Kicsoda?!

LUJZI Stern... úr. De csak játékból. Úgy csinálta, hogy észrevegyük.

MAJZI Hogy ne vessünk. A kedvünkben akart járni.

HELLERNÉ Legalábbis ezt gondoltuk. És... és színpadi jeleneteket is adtunk elő neki.
LUJZI Igen. Mozart életéből.
MAJZI Meg Shakespeare életéből.
BRÜNN Shakespeare. Értem. És?
LUJZI És egyszer Heinrich von Kleist életéből is...
MAJZI Oscar Wilde!
LUJZI Bruno Schulz!
BRÜNN Hogyan, hogyan?
MAJZI ...adtunk elő egy jelenetet.
HELLERNÉ Tetszett neki. Khm. Stern... úrnak.
LUJZI Tapsolt.
MAJZI És nevetett is.
HELLERNÉ Olyanok voltunk már, mint egy... egy...
LUJZI Család.
MAJZI Boldog család.
LUJZI Akik összetartoznak.
MAJZI Rosszban és jóban.
HELLERNÉ Minden erőfeszítésünk...
LUJZI ...jóindulatunk...
MAJZI ...és szeretetünk...
HELLERNÉ ...arra irányult, hogy... hogy visszahozzuk az életkedvét, mert láttuk, hogy ez a... férfi egyre... LUJZI ...feszültebb és...
MAJZI ...nyugtalanabb...
LUJZI ...kedvetlenebb és...
MAJZI ...ingerlékenyebb...
HELLERNÉ ...mire tegnap ő... (*Zokog*) ah, de nagyon borzalmas. Ilyen szégyent!
LUJZI Ne sírj, mama.
MAJZI Bátorság, mama. A nehezén túl vagyunk.
BRÜNN Mi történt hát tegnap?
HELLERNÉ (*sóhajt*) Tegnap újra fölkerestük ezt az embert. Pedig hogy esett.
LUJZI Valóságos égi áldás volt.
MAJZI Igen. Bőrig áztunk.
HELLERNÉ Ördögi, egyenesen borzongató vigyorral nyitott ajtót. És nem engedett be bennünket. LUJZI Valósággal föltornyosult a küszöbön.
MAJZI És úgy vigyorgott...
LUJZI Mint egy Lucifer.
MAJZI Az ördögök fejedelme.
ADVOKAT Na nem, azért ez, hogy Stern úr és az ördög...
HELLERNÉ (*az ügyvédhez nagyon élesen.*) Igen. Igen. És a küszöbön...
LUJZI ...tornyosulva...
MAJZI ...miközben mi áztunk-fáztunk...
HELLERNÉ ...azt mondta, ah... (*Elcsuklik a hangja*)
LUJZI Kérlek szépen, mama.
MAJZI Mondd ki, mama.
HELLERNÉ (*kiborulva*) Én ezt nem tudom. Nem! Elég! Haza akarok menni! (*Feláll*)
LUJZI Mama, ezt meg kell tenni.
MAJZI Igen. Járjunk a dolog végére, mama!
HELLERNÉ (*leül*) Jól van. Khm. Azt mondta nekem az az ember, azt mondta...
LÁNYOK Mama!
HELLERNÉ ...*hogy...* *hogy...* uborkaseggű... (*Eltakarja a szemét*)

Súlyos csönd

LUJZI Nekem meg azt, hogy kutyapicsa.
MAJZI Nekem meg azt, hogy... k m... Isten fasza.
BRÜNN (*néz, mint egy idióta*) E még a gumibotomnak is sok.

Stern arcán nincs érzélem. Merev. Advokat is feszülten figyel. A Doktor a homlokát vakarja

DOKTOR (*maga elé*) Uborkaseggű?! Tulajdonképpen, ha belegondolok...
BRÜNN Igaz ez, Stern úr?
ADVOKAT (*gyorsan*) Nem igaz.
HELLERNÉ De igaz!
LUJZI Igaz!
MAJZI Igaz!
ADVOKAT (*feláll, egyszerre elemében lesz*) Engedel-mükkel bebizonyítom, hogy a fenti állítások nélkülözök az igazságot... Uraim! Kapitány úr! Hölgyeim! Ha megengedik. Nos. Khm. Önöknek tudomása van arról, hogy Stern úr különös... betegségben szenved.
DOKTOR Így igaz. Ha igényt tartanak rá, szolgálhatok orvosszakértői jelentéssel, lévén hogy hónapok óta figyelemmel kísértem a páciens állapotváltozásait. Azt kell mondanom, *hogy* tudományos szempontból rendkívül szokatlan jelenséggel állunk szemben...
ADVOKAT (*közbevág*) Stern úr bizonyos szavakat nem tud kimondani. Ezek közé tartozik, hogy például is éljek, a... a káposzta...
STERN (*mozdulatlan arccal*) Káposzta.
ADVOKAT Akarom mondani, a uborka, az Isten, illetve a kutya szavunk. Így iga ?
BRÜNN Így igaz.
ADVOKAT Helyes. Folytatom. Ha Stern úr az uborka szót képtelen kimondani, akkor, figyelem, az uborkaseggűt sem képes, s ugyanez a tényállás a kutyapicsa, valamint az Isten fasza szavakkal. Már bocsánat. Stern úr egyszerűen nem mondhatta ki azokat a szavakat, amelyekkel megvádolták. Következésképpen szemérmem sem sérthetett. Úgy tehát ezennel annak a megalapozott gyanúmnak kívánok helyt adni, hogy a hölgyek valótlan állítanak. S ez nem helyénvaló cselekedet, Hellené. Enyhén szólva. Egy ártatlan embert megvádolni! Ez... rágalom, kérem. Bün-te-ten-dő cselekmény. Igen.

Súlyos csönd

BRÜNN Én csak egyszerű rendőr vagyok, mint tudják. Azért vagyok egyszerű rendőr, mert nem gondolkodom. Ha, teszem azt, gondolkodnék, inkább bűnöző, tolvaj, rabló vagy mocskos csirkefogó lennék. Ezért aztán, ha tehetem, inkább nem gondolkodom. Mert az becsületesebb eljárás. Szóval nem gondolkodom, ám amit az ügyvéd úr adott elő... khm... az logikusnak tűnik.
HELLERNÉ Maga vádol engem, Advokat?!
ADVOKAT Következtetek, érvelek, és bizony kételkedem, asszonyom.

HELLERNÉ (*Sternre mutat*) Úgy nézi ezt az embert,
mintha...
ADVOKAT A barátom.
HELLERNÉ Igen? Olyan furcsán csillog a szeme, ügyvéd
úr. Én értek ám a könnyekhez.
LUJZI A mama tiszta, mint az ég.
MAJZI A mama egy szent, ügyvéd úr.
STERN Hrrrr... Micsoda?!
LUJZI Szent! Szent!
MAJZI Hihetetlen, de így igaz.
HELLERNÉ Igen. Más is mondta már.
BRÜNN Mit?!
HELLERNÉ Hát hogy... hogy olyan vagyok, mint egy szent.

Csend. Egyszerre mindannyian Sternt kezdik nézni

STERN (*fölnéz, szórakozott*) Nem.
BRÜNN Mit nem, Stern úr?
ADVOKAT Ne, az isten szerelmére, ne, Stern úr. Bízva rám!
BRÜNN Tehát, Stern úr?
STERN Nem... azokat... mondtam.
BRÜNN Hát miket?
ADVOKAT Elront mindent, Stern úr!
BRÜNN Egy egyszerű rendőr vagyok... de... most már
mondja ki végre.
HELLERNÉ Ha még egyszer megpróbálja...
STERN (*végignéz a nőkön merev arccal. Szórakozott
lesz, félmosoly az arcán. Lágyan, szinte kedvesen
mondja*) Azt mondtam nekik, azt mondtam ezeknek a
derék, jóra való hölgyeknek... azt mondtam magának,
drága jó Hellerné, és azt mondtam a kedves leányainak,
szóval azt mondtam, hogy mától fogva csakis akkor
léphetik át a házam küszöbét, akkor jöhetnek be
hozzám, akkor hozhatnak mignont, pitét és erőlevest,
akkor zongorázhatnak, és csak akkor
társasjátékozhatnak, ha előtte... (*Vicsorogva*) kinyalják
a...

*Sikoltozás és zűrzavar támad, el tudom képzelni, hogy a
döbbenettől mozdulni nem tudó többiek előtt Hellerné és
a lányai esernyővel verik Sternt. Éppen úgy, mint a
gyakorlott keretlegények. Jelenet vége*

9. jelenet

*Az iskolában vagyunk, szünet van, vagy még a tanítás
előtti néhány perc. Stern áll a Lali nevű kisgyerek előtt.
Mint egy nagy malé óvodás, megalázó testtartásban*

LALI Hoztál szendvicset?
STERN Hoztam.
LALI Na, mutasd... Mozogj már, te lajhár. STERN
Lil... Nem. Az. (*Kicsomagolja, odaadja*)

Lali nézi. Súlyos csönd

LALI Ez nem sonkás, te Stern.
STERN Nem... sss... az.
LALI És miért nem sonkás, te Stern?

STERN Mert a boltban... a boltban... nem tudtam ki-
mondani, hogy... sss... sss... csak azt, hogy kolbász.
Kolbászos szendvics.
LALI Na, ide figyelj, Stern. Én utálok a kolbászos
szendvicset. Nálunk otthon mindig kolbászos szendvics
van. Az apukám agya lassan olyan, mint a kolbász. Most
pedig összekapod magad, elszaladsz a boltba, és hozol
sonkás szendvicset. Futás.
STERN Nem... nem tudok hozni, Lalika.
LALI Ne dühíts fel, Stern.
BÉLA Fáj a lábad, Stern? Majd megrugdosom kicsit.
STERN Én nem tudom kimondani, hogy... sss... sss...,
csak azt, hogy... kolbász. Kolbász.
BÉLA Visszabeszél.
LALI Gúnyolódik.
BÉLA Édes istenem. Elsős taknyos, még írni meg olvas-ni
se tud rendesen, de már pimaszkodik.
LALI Egy negyedikkel! Micsoda cudar világ ez, te Béla.
BÉLA Milyen, milyen? Hát egyre rosszabb!
LALI Az erkölcs, Béla.
BÉLA Amikor mi elsősök voltunk, ugrásra készen vártuk
a negyedikesek parancsát.
LALI Hálásak voltunk, ha csak ránk néztek. (*Sternre*) Ez
meg...
BÉLA Kolbászos szendvicset hoz, és neki áll feljebb.
Seggdugasz.
LALI Kis hülye.
BÉLA Elsős, oszt már volt börtönben is.
LALI Mert megbántotta szegény Heller nénit.
BÉLA Meg Majzikát és Lujzikát.
LEÁNYKA (*hátról, méltázó mosollyal*) Olyanokat
mondott nekik, hogy segg... Meg piccsa.
LALI Cigid van, Stern?
STERN Ni... nni... nem van.
BÉLA Aztán miért nem van, Stern?
STERN Ár... ár... Káros az e... e... a testnek. Káros a
testnek.
LALI Ártalmas.
STERN Az... Káros.
BÉLA És a hazugság nem káros?
STERN De káros.
BÉLA Tegnap nem azt mondtad, hogy hozol cigit?
STERN De azt mondtam.
BÉLA Vagyis hazudtál.
LALI Mondd, hogy cigi, Stern!
STERN C... c... szivar.
BÉLA Jó, hogy nem pipát mondtál, Stern.
LEÁNYKA (*hátról a padból, ahol eddig írt, most Stern
füzetét lapozgatja*) Te Stern, mi ez a hülyeség? STERN
Példa. Nem hülyeség. Házi. Példa.
LEÁNYKA Én ezt nem értem! Mi az, hogy identitás.
STERN Identitás. Amikor a személyiség azonos.
BÉLA Mivel azonos, Stern?
STERN Magával.
LALI Te hülye vagy, Stern, nem azonos.
STERN Én nem van... hü... hü... idióta. Sért!
LEÁNYKA Arról kellett fogalmazást írni, Stern, hogyan
vásárolunk a boltban egyedül.
LALI Sonkás szendvicset.
BÉLA Vagy cigit.

LEÁNYKA Hogy jön ehhez az... identitás?

STERN Az identitás... az... az... mindenhez... az... a bolt...

Bolt! Példa! A templom! T... temető! A férfi és a nő... az... identitás... az... mindenhez... És Integritás. Viszony. A vi... vi... az életben benne lenni. Azonosnak lenni. Nem másnak.

LALI Micsoda baromság. Tíz fekvőtámasz, Stern!

STERN Kérem?

BÉLA Gyerünk, Stern, vagy beléd rúgok.

STERN Ez... ez... ez... Skandalum!

BÉLA Egy elsős ne használjon idegen szavakat, Stern.

LALI Mondom, hogy hülye.

BÉLA (*belerúg Sternbe*) Csináljad már, kis hülye!

Stern megrendülten csinálni kezdi, alig bírja. A gyerekek számolják

GYEREKEK Egy... kettő... három... négy... öt...

Egyszerre kiesik Stern zsebéből valami. Egy levél az. A kislány hirtelen odaugrik, felkapja. Stern fekszik a földön, fel akar állni, de nincs ereje. Remeg. A kislány hangosan olvasni kezdi a levelet. Közben talán a színen ott látjuk Matildot is, és lassan átveszi a kislány beszédét. Ám az a lelkesültség, ami a levél mondataiból árad, egyáltalán nem mutatkozik meg Matild gesztusai-ban, hanghordozásán

LEÁNYKA (*vihogva olvas*) „Kedves Stern! Édes, jó barátom! Argentína nagyszerű ország! Csak jót és szépet mondhatok róla. Lenyűgöznek a távolságok, megrendít az élet természetessége, bája, és az emberek is csodálatosak! Figyelmesek, mégsem tolakodóak. És te mégis hiányzol nekem! Hiányzik az őszinteséged, a bölcsességed és a keresetlenséged. Hiányzik kedves és megejtő lényed. Nem tudom, mit gondolsz most felőlem. Nem tudom, mekkora sebeket ejtettem a lelkedben gyors és kegyetlen elutazásommal. Talán türelmetlen voltam. De ennek mégis így kellett lenni. El kellett mennem, mert megfulladtam volna ott. Most boldog vagyok, és őszintén remélem, hogy te is az vagy. Azért, kedves barátom, remélem, találkozunk még egyszer az életben. Isten veled! Őszinte, szerető híved: Matild.”

Mire a Leányka befejezi a levelet, Stern már áll, és düh-től remegve, vészjóslóan közeledik a megrettent gyerekek felé, elkapja a kislányt, húzza a copfját. A gyerekek sivalkodnak. Váratlanul belép a terembe Jung tanárnő

JUNG TANÁRNŐ Mi ez! Hah! (*Sziszeg*) Stern, azonnal menj a helyedre! Bántod a gyerekeket?! Visszaélsz az erőddel?! Nem! Ne a helyedre! Ide gyere!

STERN Én... én csak... a levél.

JUNG TANÁRNŐ Miféle levél?

STERN Magánlevél.

JUNG TANÁRNŐ Add ide. Az iskolában nincs magánlevél. (*Belenéz*) Hahh! (*Megtántorodik*) Ez egy... egy szerelmes levél, Stern. Megmondtam, Stern, hogy nem hozunk az iskolába ocsmány irományokat.

Bekönyörgött ide téged a barát d, Advokat ügyvéd úr. Minden reggel kézen fogva hoz. Mosatja a ruhádat. Fizeti a tandíjadat. Hogy... hogy újra megtanulj rendesen beszélni meg írni. Csak miatta vállaltalak el. Kaptál egy... egy esélyt, egy utolsó lehetőséget... Erre te visszaélsz a jótévedőid bizalmával, és... és ocsmány levelekkel járkálsz az iskolában, vered a kisebbeket, csak mert nagyobb és erősebb vagy, és... és úgy nézel, ahogy nem szabad. Ne nézz így rám, Stern, hallod?! Szégyellj magad! Én... én nem vagyok a testi fenytés híve, de ezúttal nem látok más megoldást. Tartsd a kezed!

Stern kap néhány fájdalmas körmöst. Sziszegve tűri

(*Igazgatja a magát*) Úgy. Remélem, tanultál a dologból. Menj a helyedre, Stern. Igyekezz, mintha élnél! STERN Micsoda?

JUNG TANÁRNŐ Süket is vagy, Stern?! Mintha élnél! STERN (*megy*) Mintha.

A gyerekek illedelmesen ülnek, Stern belepréseli magát a hátsó padba, megalázottan liheg

JUNG TANÁRNŐ Khm. Tehát. Tessék rendesen ülni. Egyenes derékkal! Ez az. (*Ba átkozva*) Stern, mi vagy te, gözmozdony?

STERN Én. Stern vagyok.

JUNG TANÁRNŐ Mert a gözmozdony fújtat így!

A gyerekek hálásan nevetnek az ostoba viccen

STERN Stern vagyok.

JUNG TANÁRNŐ Hát persze! Mi olt, gyerekek a házi feladat?

STERN Stern!

Csak Stern jelentkezik. Jung tana ő a kislány felé int

LEÁNYKA Az volt a házi feladat, hogy fogalmazást kellett írni, hogyan vásárolunk a boltban egyedül. STERN Egyedül... Magány. Én.

JUNG TANÁRNŐ Mi tetszik, Stern?

Stern hallgat. Néz dacosan

Hát jó, Stern. Én nagyon is tudom, mi a magány... Amióta Franz... Amióta... te... Stern... Stern, én féltetek. Talán túlságosan szigorú vagyok... veled. Többet követelek, és... és... én úgy szeretlek téged... még most is, pedig te... a miatt a nő miatt... A fiam... A fiunk, Stern! Istenem... Stern, gyere ide.

STERN (*feláll, de nem megy*) Nem a nő miatt. Nem. Azért mert... mert... Maga!

JUNG TANÁRNŐ Csak tudnám, miért vagy ilyen! Csupa ellenséges indulat. Igenis, ez a nő... (*A levélre mutat*) ez a nő tesz tönkre téged is. Ahogy a fiamat. Van a lényében valami eredendően hazug. Az önzése. Elutazik?! Elhagy?! S közben a barátságáról biztosít?! Onnan?! Nevetnem kell. Stern, nem érted, mennyire

olcsó dolog ez? Én látlak nap mint nap, én javítom a STERN (nem bírja tovább, kitör, üvöltve, tombolva Jung dolgozataidat, én érzem a szagod... (Zaklatottan tanárnőnek) Te segg! Te piccsa! Te... te... (Őrjöngve halad a megrettent Jung tanárnő felé, a gyerekek visítanak) Ölni! Ölni! Kitekerem a nyakad!

STERN Stern! Én Stern!

JUNG TANÁRNŐ Lalika, olvasd a házi feladatot.

LALI Hogyan vásárolunk a boltban!

STERN Te, anya?!

LALI A boltban nem szabad kiabálni és rendetlenkedni. Ha belépünk, illedelmesen köszönünk. Viszünk magunkkal pénzt. Azt veszünk, amit anyukánk és apukánk mondott. Kenyeret. Tejet. Sonkát. Cigaretta-t nem veszünk, mert az ártalmas az egészségre. (Hihi) Ha marad pénzünk, veszünk nyalókát, és elnyalogatjuk. Ha kilépünk a boltból, illedelmesen köszönünk.

JUNG TANÁRNŐ (szórakozottan) A lelked mélyén mindig is megvetted azokat, akik kilógtak a sorból. Akik belenevettek a többiek áhítatos csendjébe, akik folyvást elkéstek, akik kócosak voltak, akik mások voltak, akiknek volt bátorságuk nemet mondani...

STERN Identitás.

JUNG TANÁRNŐ ...erre az egész hazugságra. Hazugság volt, és a fiunk tudta ezt.

STERN ...hazugság? Ez? Nem... nem!

JUNG TANÁRNŐ Te azt mondtad, én. Mindig azt mondtad. Ő meg, a szerencsétlen?! Azt mondta, mi. Mi tudjuk, mi merjük, mi tesszük. Mi, mondta a fiam, és komolyan gondolta. Véresen komolyan. És te elvetted tőle ezt. Én, én, én, hajtogattad!

STERN Nincsen mi! Nincs! Én, én, én!

JUNG TANÁRNŐ Nem Stern... (Eszmél) Üristen, miket beszélek! Szép volt, Lalika. Remek. Jeles. Stern, én félték téged. Én... én úgy félték, mintha... tudnod kell, hogy amikor megvesszölök, akkor magamat ütöm, Stern, én téged... téged... (Szenved, szinte csikorog) Stern, te következel, Olvasd a házi feladatot.

STERN Bolt. A bolt nagy. Egy világ, cserealap. Pénz. Fétis. Kell egy viszony, a világhoz, egy viszony, ami az identitást erősíti. Állsz a boltban. Ó, Argentína. Nő. Egy nő Argentínában... Argentína egy bolt... hatalmas bolt... egy üzlet. Argentína. Magány... Identitás... Integritás. ÉN! Ki vagy. Az legyél, aki vagy, ne az, amit megveszel... Identitás.

JUNG TANÁRNŐ Mi ez a katyvasz, Stern?!

STERN Nem katyvasz. Identitás!

LALI (súgva) Kolbászos szendvics, Stern.

JUNG TANÁRNŐ Velem te ne vitatkozz. Én a tanárod vagyok! Nem érted?! Annál is több! Ez... ez katyvasz. Ostobaság! Káosz! (Hisztérikusan) Hol... hol van az leírva, hogy a boltban köszönni kell?!

STERN (fogcsikorogva) Jó napot kívánok. Identitás.

JUNG TANÁRNŐ Hogy nem fogdossuk a cukorkákat?!

BÉLA (súgva) Kolbászos szendvics.

STERN Identitás.

JUNG TANÁRNŐ (sikoltva) Hogy fogjuk az apánk kezét!

STERN Én, én, én!

JUNG TANÁRNŐ Megint pimaszkodsz, Stern?!

LEÁNYKA (hihi) Van egy szivarod, Stern?

LALI Te Stern, adjál már egy kis identitást.

Csönd. De Stern nem bántja, hirtelen kijózanodik. Elveszi az asztról Matild levelét. Úgy rakja el, mint egy kincset. Indul. A többiek dermedt mozdulatlansággal figyelik. Stern egyszerre meggondolja magát. Visszajön, megáll a még mindig minden ízében remegő Jung tanárnő előtt. A zsebeiben kotorászik. Lapos üveget vesz elő, és alaposan meghúzza. Böffent. Esetleg szivarra is gyújthat. Aprópénzt dob az asztra. Elkapja a nő tarkóját, és magához húzva megcsókolja. Nem is. Inkább lecsókolja. Vagy az asztra fekteti, és vad, kíméletlen erotikus mozdulatokat végez

STERN (komolyan, hörögve a gyerekekhez) Identitás. Iden-ti-tás. (És közben megmarkolja Jung tanárnő sovány, kis, szomorú mellét)

10. jelenet

A Papnál. Egyszerű lakás. Asztal, szék, szekrény. A falon feszület Jézussal. Stern beimbolyog a színre, úgy néz ki, mint egy csólakó. Csöves. Teljesen elhanyagolt. Talán részeg is, mert egy borosüveget markol. A Pap az ágyán vagy a székén ül. Bibliát olvas elmélyülten. Nem veszi észre rögtön a másikat. Stern böffent

PAP (föhláll, sokáig nézi az imbolygó Sternt) Dicsértés-sék, fiam.

STERN Kolbászos szendvics.

PAP Hogy mondtad?

STERN Identitás. Bolt. Kolbászos szendvics.

PAP (sóhajt) Fiam. Jól tudom, ki vagy. Beteg vagy. Szám-kivetett. Ez borzasztó. Annyira szánlak.

STERN Stern.

PAP Tudom. Stern a neved. Jól ismerlek.

STERN Kolbászos szendvics.

PAP Ah, értem már. Éhes vagy. És persze... persze részeg. Ne igyál, fiam. Nem segít.

STERN Ellopja, mindet ellopja.

PAP (közben a szekrényében kotorászik) Miről beszélsz?

STERN Élet. Viszony. Identitás. Mindet ellopja. PAP

Nincs kolbász. Sonka van. Sonkás szendvics nem jó, fiam?!

Stern megtántorodik, mintha megütötték volna

(Közben csinálja a szendvicset) Gondolj például Jóbra. Mennyit szenvedett. A poklok kínját járta meg. Mégis kitartott. Jónást lenyelte a cet. Gondold meg azt az érzést! Bűz, sötétség, nélkülözés. Az aprószentek! A legyilkolt ártatlan gyerekek. Ráhel könnyei. Meg aztán, tudod, a kegyelemnek is súlya van. (Gondosan válogat, talán a sonkaszeletek kö-

zött, a legkisebbet választja ki... tűnődik. Kettévágja, úgy teszi a kenyérre) A szenvedésnek meg célja... fiam. Isten ok nélkül soha nem bánt. De hát éppen én mondom neked?!

STERN Kolbászos szendvics.

PAP Sonkás, fiam. Sajnálom. A gyomrom. Nem bírja a gyomrom a fűszerest. Ez van. Savas vagyok. Korábban te se mondtál mást. Sőt! Milyen örömet okoztál nekem azon a nagyszerű előadáson, melyet a fájdalomról tartottál. Nem emlékszel, milyen meggyőzően és árnyaltan szóltál a fájdalom szépségéről? A szenvedés esztétikájáról? Hm. Szebben beszéltél, mint egy képzett... teológus. Azt mondtad, Isten egyik legmegrendítőbb cselekedete, hogy formát adott a fájdalomnak. Mintegy fölmutatta a fájdalmat. Művet csinált a fájdalomból. Mert az ő *(A megfeszített Jézusra mutat)* megfeszítéséig a fájdalom szerte volt szórva a világban. Ám az ő fájdalomával és szenvedésével a fájdalom megmutatta a maga legtisztább és legeredendőbb formáját. Hm. Gyönyörűen beszéltél, fiam.

STERN *(áll a feszület előtt, iszik, böffent)* Gázkazán!

PAP Tessék. Egyél. Sonkás szendvics.

STERN *(fal)* Kolbászos szendvics.

PAP Sonkás. Na de jól van, hagyjuk ezt.

STERN *(iszik, fal)* Gázkazán.

PAP Nem kellene inni. Évekkel ezelőtt én is komoly lelki válságba kerültem. Megrendült a hitem. Mint most neked. Adj egy kortyot, fiam.

Stern ad

(Iszik, megrázkódik) Brrr... Mondom, hogy nem jó.

STERN Én?... Mi?

PAP Igen, ismerem ezt a problémát. Nem, Stern. Nem én, nem mi, hanem Ő. Érted? Ő!

STERN Gázkazán ellopja. *(Visszanyújtja az üveget)*

PAP *(iszik újra)* Sokat ittam, nagyon sokat. Nem segített. Aztán egy másnapos reggelen éppen oda álltam, ahol most te vagy, és néztem rá, és azt kérdeztem, jó ez így, Uram. És ő azt- mondta...

STERN ... Káposzta...

PAP Nem. Azt mondta, hogy nem jó. Így nem. Tessék.

STERN *(visszakapja az üveget, most ő iszik)* Segg.

PAP Borzasztó, ami veled történik. Én... én nem is értem. Hogyan is segíthetnék?

STERN Identitás.

PAP Már érzem. De gyorsan megéreztem újra! Istenem. *(Iszik)* Ne igyál. Ilyen állapotban még gyónni se lehet. *(Sóhajt)*

STERN Öll... öl... Ress. Ress!

PAP Az a mutatóanyag. Emlékszem. Öngyilkos lett. Bevádoltad.

STERN Stern... Öl... Öl... bűn... *(Mérgesen)* Segg! Segg!

PAP Igen, igazad van. Az öngyilkosság megbocsáthatatlan vétek. Ám ahogyan te élsz, az nem az önpusztítás? Tékozlás? Fiam! Járod a várost, az utcán hálsz, padok és hidak alatt. A szemétben turkálsz. *(A fejét csóválja)* Ijesztgeted a nőket és a gyerekeket. Istenem, mi lett belőled!

STERN *(sorolja a szavakat, amelyeket még tud)* Stern.

Nem. ...ö... kolbászos szendvics... ö... Lop. Gázkazán.

Segg. Segg! Nyal. Ég. Élet. Identitás. Káposzta! *(Hallgat)*

Gázkazán ellop mindent. Sss. Stern... ssss.

PAP Kórházba kellene menned.

STERN Segg.

PAP Csak egy kis időre. Amíg megerősödsz. Összeszeded magad. Nézd, én teljes szívemből hiszem, *hogy* Isten visszavár téged. És olyannak vár vissza a szeretetének a fényébe, amilyen voltál. Visszavárunk mi is.

STERN Segg.

PAP Ne mondd ezt. Egy bölcs, szerény és alázatos embert várunk vissza. Hiszen ez voltál. És mi vagy most? Nincs már benned szeretet?!

STERN Káposzta. Segg. Gázkazán.

PAP Néztél mostanában tükörbe, fiam?

STERN Gázkazán.

PAP Mert ha nem, hát ne is tedd.

STERN Identitás.

PAP Megrémülnél, tudod.

STERN Segg.

PAP De igen. Félsz. Mindannyian félünk. A szenvedéstől és a fájdalomtól félünk. De, tudod, a fájdalom végén van egy pont, ami után a félelemből és a rettegeből egyszerre alázat és boldogság lesz. Megnyugvás. Tudom. Fiam, te még nem vagy az út végén. Ezért félsz. Rettegsz. Megértelek.

STERN Segg.

PAP Mindegy, bevallod-e vagy sem. A lényeg az, hogy még nem ürítetted ki egészen keserű poharat. De azt tudnod kell, hogy Isten büntetése is ajándék.

STERN Gázkazán.

PAP Isten fokozza a kínjaidat.

STERN Segg.

PAP És ő tudja, miért teszi.

STERN Ég, segg, gázkazán. Identitás.

PAP Néha beszámol a céljairól, máskor meg mélyen hallgat róluk. Neked most nem mondta el, mit akar veled. Isten hallgatása a sorsodról is a rád mért fájdalom része. Ő a legtitokzatosabb rendező, fiam.

STERN Segg.

PAP Nem akarsz maradni? Maradhatsz.

STERN Kolbászos szendvics.

PAP Légy áldott, Stern. Szánlak a szenvedésedért. Veled vagyok. Tudnod kell.

STERN *(csoszog kifelé, közben meg-meghúzza az üveget)* Segg. Gázkazán. Segg. Gázkazán. Segg. Gázkazán.

12. jelenet

Bolondokháza, elfekvő. Advokat és a Doktor Stern ágyánál

ADVOKAT Doktor, tegyünk egy próbát.

DOKTOR Hányadikat, Advokat úr?

ADVOKAT Az utolsót, Doktor, kérem, engedjen még

egy utolsót! Maga mondta, hogy a tudomány türelmes, de konok. Ha nem sikerül, zárja be, kötözze le, tegyen vele, amit csak akar. De ha sikerül, hadd vigyem el én. Nálam lesz. Biztonságban. Kezeskedem érte. Időt, pénzt... karriert fölládozok! Akár föladom a praxisomat is. Stern a barátom, Doktor! Több annál is. A lelkem egy darabja! Kérem!

DOKTOR Nos jó, legyen. Egy legutolsó kísérlet.

ADVOKAT Maga nagylelkű, Doktor. Igazi nemes jellem.

DOKTOR (*lassan, tagoltan, mint egy hülyéhez*) Mondjon egy mondatot, Stern... úr.

Stern néz, hallgat

ADVOKAT Egy mondat, barátom. Egyetlen mondatocska.

DOKTOR Nos?

STERN (*sokáig néz, váratlanul mondja a Doktornak*) Te meg nyald ki a seggem.

ADVOKAT Hogy? Nem értettem pontosan.

DOKTOR Na de kérem!

ADVOKAT Mit mondott?

DOKTOR Hallatlan! Na de még ilyet!

STERN (*a Doktorhoz*) Te nyald ki a seggem! ADVOKAT

Várjunk csak, várjunk! Doktor! Ez egy mondat volt! Ez egy tárggyal bővített szép kis mondat! Mondja még egyszer, Stern úr!

STERN Gázkazán!

ADVOKAT Nem, nem, amit az előbb.

DOKTOR Hagyjuk ezt, kérem.

STERN Te nyald ki a seggem.

DOKTOR Ebből aztán tényleg elég!

ADVOKAT Mondatról volt szó, vagy nem?

DOKTOR De nem ilyen mondatról!

ADVOKAT Doktor! A mondat az mondat!... Kérem, legyen tárgyilagosa!

DOKTOR (*nehezen belátva*) Jól van... mondatnak ugyan mondat... volt, de mégis... Khm... Ez... (*Végre eszébe jut valami*) Ne nekem mondja. Mondja magának.

ADVOKAT Nekem?!

DOKTOR (*idegesen*) Magának! Maga a legjobb barátja!

ADVOKAT Hát azért nem mondhatja!

DOKTOR Éppen ellenkezőleg. Azért mondhatja.

ADVOKAT (*vívódik*) Hát nem tudom. Ez... ez... (*Dönt*)

Nos jól van... khm... A barátságért mindent. Mondja nekem, Stern úr.

Stern sokáig hallgat

(*Boldog felszabadultsággal*) Nekem nem mondja.

Látja? Mert a legjobb barátom.

DOKTOR Így nem fogadom el! Ne hízelegjen!

ADVOKAT Stern úr, kérem! Látja, kedves barátom,

milyen csökönyös a Doktor. Egy igazi hivatalnok.

Mondja hát. Nem sértődöm meg... Tényleg nem.

Stern hallgat

DOKTOR Ez így nem fog menni!

STERN (*hirtelen Advokat úrhoz*) Nyald ki!

ADVOKAT Kimondta! Kimondta! Jöjjön, drága barátom!

Magammal viszem.

DOKTOR Nem mondta ki!

ADVOKAT Hogyhogy nem mondta ki?!

DOKTOR Csak annyit mondott, nyald ki.

ADVOKAT Miért, ez nem elég?!

DOKTOR Nem elég! Ez hiányos mondat!

ADVOKAT Mert a hiányos mondat nem mondat?!

DOKTOR Egész mondatot!... Nekem is egészet mondott.

ADVOKAT (*üvöltve*) Bürokrácia! Kicsinyes bürokrácia,

Doktor! Ez teszi tönkre a rendszert... az életünket! A paragrafusokhoz ragaszkodó gyávaság. A tudomány

nevében szónokol, holott egész életében a kicsinyesség vezérli. Ez a csomón is kákát kereső...

DOKTOR Ragaszkodom, hogy magának is mondja kerek, egész mondattal.

ADVOKAT Barátom, nagyon kérem. Emelkedjen el egy

kicsit. Ne ilyen földhözragadtan!

DOKTOR Nem, nem és nem. Én... én... Maga semmibe veszi az önbecsülésemet.

ADVOKAT (*megnyugodva, Sternhez*) Látja, milyen csökönyös. Nagyon kérem, egész mondattal mondja, hogy

nyaljam ki... a seggét.

DOKTOR Ez így érvénytelen!

ADVOKAT Hogyhogy érvénytelen?!

DOKTOR Ne segítsen neki!

STERN (*a Doktorhoz*) Nyald ki a seggem!

ADVOKAT Kimondta! Hohó! Kimondta! Nagyszerű,

Stern úr! Gratulálok! Bravó!

DOKTOR Nem! Nekem mondta! Megint nekem mondta!

ADVOKAT Magára nézett, de nekem mondta.

DOKTOR Advokat, ne nézzen hülyének!

ADVOKAT Éreztem, hogy nekem szól, annyira éreztem!

STERN (*a Doktorhoz*) Te nyald ki a seggem. ADVOKAT (*térden állva könyörög*) Nekem, Stern, ne-

kem mondja! Esküszöm, hogy kinyalom, ha mondja. Ki én. Habosra nyalom a seggét, csak mondja már.

Stern ránéz, hallgat. Nem mondja

DOKTOR Látja már. Menthetetlen.

ADVOKAT (*összetörve*) Mindent megpróbáltam. Mindent.

DOKTOR (*miközben Sternre húzkodja a kényszerzub-*

bonyt, és odakötözi az ágyhoz) Ne eméssze magát.

Orvosi szempontból vége. Már régen vége. Én ezt

már hetekkel ezelőtt tudtam. Nagyon sajnálom.

ADVOKAT Isten önnel, barátom.

DOKTOR (*tűnődve nézi ő is*) Tanulmányozni fogom.

STERN A seggem.

DOKTOR Egy ilyen koponya. Milyen nagy. Észre se vettem eddig, milyen fantasztikusan nagy, látja, itt

hátnál, ahol a kisagy van. Biztosan rejteget még valamit a tudománynak.

STERN A seggem.

DOKTOR Szükségem van rá. Fölbolcolom. (*Szóra-*

kozottan) Belenézek az agyába... hátha valamit megtudunk.

ADVOKAT Kérem?

DOKTOR El tudja képzelni, milyen agya lehet?

STERN Segg.

DOKTOR (*mélázva*) Egy nagy, bonyolult és mélységesen romlott struktúra.

ADVOKAT Micsoda?!

STERN Káposzta.

ADVOKAT Maga viccel, Doktor. Ez annyira borzasztó.

Olyan... (*Sternhez*) Tudja, *hogy* én mindig maga mellett, *hogy*... *hogy* a legvégsőig... ah.

Stern hallgat

DOKTOR Isten áldja, Stern. Szokjon a gondolathoz.

Ezentúl itt fog élni.

ADVOKAT Vizontlátásra, barátom. (*Megöleli*) ... *Én...*

(*El*)

Advokat, Doktor el. Stern néz utánuk. A Doktor hirtelen visszajön

DOKTOR Azt hiszed, nem tudom?! Tudom, Stern.

(*Rágyújt*) Átlátok rajtad, mint egy halott szemén, akinek az egész életét megirták. Tiszta képlet. Még csak nem is egyenlet. Egyszerű kivonás. Egészséges vagy te, Stern, mint a makk. Egy csaló. *Egy... egy* skibler. Eljátszod itt nekünk a nagy néma szenvedőt, csak mert nem volt bátorságod élni. (*Közel hajol*) Stern. Még csak nem is szánlak. (*Cigaretázva járkál*) Ennél is többet mondok. Nem én, de te fogod kinyalni. Érted?! El fog jönni az az idő, amikor négykézlábra állsz, és nyűszítesz, s egy darab virsli után a lábamat csókolgatód. Amikor már semmi se lesz. Csak egy nagy, néma seggnyaló nyelv. *Én?! Én?!* Stern, ha akarom, csinállok belőled még egyet. Megduplázlak, ha úgy akarom. Száz hülye, nyáladzó Sternt csinállok, ha ahhoz támad kedvem. Na mondd csak, *hogy* én. Mondd!

STERN Én.

DOKTOR (*üvöltve*) Nyald ki!

STERN Én! Én! Én!

DOKTOR (*megragadja, rázza*) Megdöglesz, Stern! Mint egy kutya.

STERN Én! Én!

A Doktor megüti, és üti tébolyultan

Én... én... én!

DOKTOR (*józanodik, abbahagyja az ütlegelést, a ruháját igazgatja*) Jól van, Stern. Pedig ezt nem akartam. Jöjjön be, Anna.

Jung tanárnő belép. Odamegy a Doktorhoz, egészen közel áll hozzá

Bemutatom a feleségem, Stern.

JUNG TANÁRNŐ Én... én meg tettem mindent.

DOKTOR Anna, hiszen mindenki megtett mindent.

JUNG TANÁRNŐ Megvet, ugye, Stern?

DOKTOR Ne alázza meg magát, Anna.

JUNG TANÁRNŐ Gyűlöl, tudom.

DOKTOR Nem, Anna. Ez *egy* roncs. Gyűlölni sem tud, szeretni sem.

JUNG TANÁRNŐ Én csak vártam, vártam. Nem is tudom. Érti, Stern, mintha az egész testem, a lelkem csupa várakozás lenne? Érti?

DOKTOR Hogyan is érthetné.

JUNG TANÁRNŐ (*a Doktorra mutat*) És aztán jött ő.

DOKTOR Anna, kedves.

Csönd. Stern váratlanul nevetni kezd. Röhög. A térdét csapkodja. A Doktor és Jung tanárnő szó nélkül el. Csönd. Stern néha fölrohög. Advokat megrendülten, összetörten vissza

ADVOKAT Nem tudok csak így. Én... nem. Ez

képtelenség. (*Áll Stern előtt*) Ugye tudta?

Stern hallgat, talán vérzik közben

Úgy érzem magam... olyan vagyok, mint egy szó, amit már soha nem mondanak ki többé, Mintha... mintha én is az ön... a te egyik elvesztett szavad lennék. Hát persze... Tudtad. Néha úgy éreztem, mintha ezer év óta ismernénk egymást Te az én elveszett felem voltál, Stern. A hiányom. Az álmom. A vágyam.

Stern hallgat, zihálva lélegzik

(*Egyre zaklatottabban*) ... Igen Mindig tudtad, de legalábbis sejtetted, mert... mert sejtened kellett, Stern, igen, *hogy*... *hogy* szeretlek. Stern.

STERN (*nehezen*) *N... n... nem.*

ADVOKAT (*révülten*) Tudtad... igen. Úgy néztél rám, *hogy*... *hogy* hiába titkoltam, hiába takargattam. Tisztában voltál a nyomorúságommal és a vággyal, amelynél tisztább, Stern, téged soha nem illetett. (*Maga elé, talán közben megfogja a másik kezét, az arcát*) *Én...* én úgy szerettelek, Stern, ahogy ember téged... (*Halkan, súlyosan a másikhoz*) ...*az a nő... az... ostobaság.*

Csönd

Nem vagyok féltékeny, istenemre, nem. (*Elveszette és megalázottan*) Csak szeretlek... és... és mindig szeretni foglak.

Csönd

Szerelmem.

STERN (*váratlanul*) Te is nyald ki a seggem.

ADVOKAT (*mintha nem lepődne meg, szinte nem is hallja*) Nem tudom. Talán igaza van. Ez... ez akkor is kegyetlenség, *hogy* így. Nem ezt érdemeltem, bár sohase számolgattam, és soha nem méricskéltem, *hogy* mindaz, amit magáért... eh. Érdem. Igen, lehet, *hogy* késő. A... lehetőségeim kimerültek. (*A szem-üvegét törölgeti*) Olyan... Mintha beteg lennék én is, mintha... vagy... Nem. Most már nem tehetek önért semmit. Semmit... khm... barátom

Csönd

És magamért is nagyon keveset (*Összetörten el*)

11. jelenet

Bolondokháza, elfekvő. Stern az ágyban lekötvé. A li-dérces félhomályban egyszerre megjelenik Matild. Kis koffer a kezében. Mint aki nagy útról tért meg. A nő nem látja Sternt. Forgolódik. Mi azonban látjuk Matildot. Egy megtört, megalázott nő. Bármennyire igyekeznek is a szenvedés nyomait palástolni. Igazgatja magát. A haját, a ruháját. Kevés sikerrel

MATILD *(bizonytalanul)* Stern... Stern... Kedves barátom!
Itt vagy, Stern?

Stern fölemelkedik, s fölnyög. Matild meglátja. Sikolt. Hozzárohan, miközben Stern eszeveszetten nyög

Csitt, kisfiú. Csitt. Hát megtaláltalak! Most ne beszélj! Elárulták... ö... mondták, hogy beteg vagy. Gyengélkedsz. Ne fáraszd most magad! *(Elbeszél)* Az Advokat mindig is komplett hülye volt. Amikor kérdeztem, hol találak téged, olyan furcsán nézett rám. Összekaptatok valamin? Már nem vagytok barátok? Tudod, hogy összeállt a Hellerné kisebbik lányával, a Majzival? Jaj, de miket is fecsegek.

Stern nyög. Nyög, mint egy szomorú állat

(Mélyen a szemébe) Stern, kérlek. Figyelj most rám.
Itt vagyok. Látod? Visszajöttem.

Stern néz

Azt kérded, Argentínából?

Stern liheg

(Sóhaj) Onnan. Argentínából.

Stern nyög

Azt kérded, meddig.

Stern nyög

Örökre, drága Stern. Örökre! *(Megfordul maga körül, mintha szép és üde lenne)*

Stern néz Tetszem

még? *Stern*

köhög

(Szégyenlősen) Köszönöm... Úgy megváltoztál. Valahogy figyelmesebb vagy. Nem is tudom. *(Gyorsan)* Nem is kérded, miért jöttem vissza? *(Hosszan néz a férfira)*

Stern visszanéz. Stern újra fölnyög

Jól van, igazad van, megérdemlem. Büntess csak. Igen, megérdemlem, hogy... ilyen tartózkodó vagy. Megbántottalak. De én téged... én... én, ah, ölelj hát meg. *(Ő öleli meg Sternt)* Visszajöttem, Stern. Igazad volt. Mint mindig. Beethoven jobb... jobb, mint Mozart. Rájöttem ott... ott Argentínában. Látom, kinevetsz.

Stern nyög

Ne vess hátról. De... *(Dermedten tartja a férfit, lassan eltolja. Föhláll, tenyere a szája előtt. Sikoltani akart, azért. Aztán erőt vesz magán, és mondja. A nő most a régi)* Uram, ön penetránsan bűdös.

Stern nyög

(Bizonytalanodik) Szagod van... De tényleg.

Stern mintha menekülni akarna

(Nem hagyja) Bocsásson meg. Tudom. Ezek a körülmények. Mi ez?! Ez nem is kórház! Ez... ez... inkább kaszárnya. Börtön! Itt nem lehet... normálisan... tisztálkodni. Majd én! Én megfürdetlek. Hol egy lavór? Szivacs. Kellene egy szivacs is. Amivel a testedet...

Lavórért szaladgál. Végül talál egyet. Odaállítja Stern elé. Zaklatottan vetkőzteti a férfit. Kiszabadítja a kényyszerzubonyból. Közben beszél. Hadar. Fecseg. Mintha valami ellen beszélne, mintha a szavakkal akarna eltakarni, elfedni valamit. Vízet hoz. Stern egészen meztelen. Áll a lavórban. Matild mossa, dörzsöli, behabozza a testét. Az arcát is. Stern pislog a hab alól. Komikus látvány. És valahogy szomorú. A monológ közben Matild többször megöleli, s közben a saját ruháját tépi meg, azzal dörzsöli, mosdatja Sternt. Így aztán a lány is félmeztelen lesz. S ez majd e jelenet vége miatt lesz fontos. Utolsóemberpár-képzet

Én... én emlékszem, mit mondtál a boldogságról. Hogy az olyan, mint amikor láza van a léleknek. Láz és lélek! Ó, hogy ez milyen szép! És arra is emlékszem, hogy egyszer megérintetted itt a karom, hogy... Úristen. Még mindig milyen szép, milyen fér-fias a tested. Emlékszem, hogy amikor beszéltél a szerelemről, és aztán odajöttél hozzám, és... és csak néztél. Nem szóltál semmit. Igen. Mint most, igen, egészen ilyen volt a tekinteted. Azt éreztem, túl sok vagy hozzám. Hogy én nem bírok el egy ilyen embert. Jaj, ne nézz így. Ostoba voltam. És te az ostobaságot tartottad az egyik legförtelmesebb emberi véteknél. Tudod, Argentínában mennyi ostoba ember van? Fecsegők, felszínesekek, kicsik. Bogarak. Másznak... *(Sír)* ...nyüzsögnek... *(Sír)* ...orrszarvúak... Nem kérlek, miért, csak azt mondják, ez van, jól van, kérek még, ide vele. Argentínában nem is-merik az emberek azt a szót, hogy miért. *(Zokog)* Argentínában *(Egyre jobban sír)* állandóan fúj a szél,

és esik, és éjszaka mindig fagy, és hiába bugyolálja be magát, csak remeg az ember, és Argentínában... és Argentínában... *(Áll néma zokogással... csöpög a ruhájából a hab)* Jól van, tudom, *hogy* tudja... nem... nem voltam ott. *(Hallgat)* Argentínában... *(Újrakezdi a pamacsolást)* Becsaptak. Kihasználtak. Először kicsalták a pénzemet. Aztán az ékszereimet. Elvették mindenem... a lelkemet. Úristen... Hogy én milyen örült vagyok. Lopnom kellett, Stern. Eheztem. És egyre mélyebbre jutottam. Látod, milyen állapotban vagyok. Nézd a bőrömet. Mint a smirgli. Te látsz mindent! Nekem van szagom, Stern.

Stern arca habos

Örvény. Az ember belekerül az örvénybe, és csak forog vele a világ, forgatja, forgatja, forgatja, a mélybe viszi. Igen, Stern, eladtam magam. Eladtam a testem, és azzal áltattam magam, hogy a lelkem legalább szabad. Hát nem. Kurva voltam. Egy rossz kurva. Álltam a világnagy huzatban, és olyanokat mondtam, hogy hé, szépfiú, hé, nem akarsz egy vad és boldog órát? És mindegy volt, hogy elvtárs, bankfiú vagy csőlakó. Olyanokat kiabáltam, hogy van ex... tra is, szépfiú. Ext... ext... Látod, ki se tudom mondani. *(Nézi Sternt)* Nem szégyellem ezt, Stern. Csak fáj. Kegyetlenül fáj. Te ezt is tudtad. Hogy így lesz. Drágám, te megmondtad... *(Öleli a meztelen, habtól csöpögő férfit)*

Stern nem szól, hiszen nem tud beszélni, csak áll

(Vizes lesz, a haja kibomlik, de nem törődik vele, csak öleli, szorítja magához a férfit, és zokogva beszél) Bocsáss meg. Stern. Drágám. Kedvesem. Egyetlenem. Szerelmem... igen... szerelmem. Én téged mindig szerettelek, a nyugalmadat, a bölcsességedet, a megbízhatóságodat, hogy tudtad a jövőt... a jövőt... a jövőt. *(Zokog. Nyomja a férfi fejéhez a habos szivacsot)*

Sternről csöpög a hab

Te egy szent vagy, Stern!... Szent ember... Csak annyit mondj még, azt az egyet mondd, hogy szeretsz-e még! *(Elszégyelli magát)* Istenem! Milyen önző dög vagyok! Ne mondd, *hogy* szeretsz. Ne mondj semmit... csak... csak annyit, hogy én. Mondd azt, hogy én. Én. Ah, mindegy. Azt mondasz, amit akarsz... amit akarsz... amit... akarsz...

STERN *(ki akarja mondani a szót, de inkább öklend)*
Ő... E... Ö...

Matild öleli a férfit. Elveszette zokog. Mindkettőjükről csöpög a hab

13. jelenet

Ugyanott. Bolondokháza, elfekvő. Múlik az idő. Reggel van, este van. Stern fekszik az ágyban lekötözve. Köz-

ben azt ismételteti folyamatosan, hogy gázkazán. A szót különböző tónusokban és hanglejtésekben ismételteti. Egyszer gyerekesen, egyszer áhítatosan, máskor ironikusan, aztán dühvel, szelíden, egyszóval számtalan árnyalatban. Néha abbahagyja, és ilyenkor fütyülni kezd. Fütyüli a Marseillaise-t, az Internacionálét. Valami zoltárt is. Talán e y Beatles-dalt is. El-kezd fütyülni az Örömdát, hirtelen megmerevedik, ki akar szabadulni. Aztán vált, most Mozartot, fütyül. Egy dallamot talán A varázsfuvolából. Újra kezd, mint egy szurkoló

STERN Gázkazán! Gázkazán! Gázkazán! *(Egyszerre elcsuklik a hangja. Szeme kid^hlled, iszonyatosan erőlködik. Nyög, próbálja kimondani a szót, de nem sikerül)* Gö.. Gö... Gö...

A jelenet vérfagyasztó jajkiáltással ér véget. Stern elvesztette az összes szavát. Kész. Úgy tetszik, vége. De mégsem teljesen

14. jelenet

Stern fekszik az ágyban. Lekötözve. Néha ránt magán. De már gyenge. Erőtlen. Megjelenik Ress. Túlvilági lény, angyal. Ember nagyságú lábát tol a szín közepére. Szórakozottan járkál fel s alá, mintha nem tudná, miért jött, mit keres. Néha megcsóválja a fejét. Magában beszél

RESS Hm, hm. Még *hogy* Argentína! Nem mondom. *(A dobozra mutat)* Ez itt Argentína, ez... *(Nézi Sternt)* ... Mindenki téged... szeretett. Szerettek, becsültek, néha ugyan szántak és irigyeltek, de alapjában véve tiszteltek. Becsületes ember voltál, Stern. Az. Nem tudtál csalni. Inkább megnémultál. *(Eltűnődik, megáll fölötte, s magának mondja)* Egyszer volt egy argentin partnerem. Olyan becsületesnek látszott. Bíztam benne, mint a fiamban. Neked is volt fiad, nem? Aztán mégis meglopott. Ellopta az összes késemet. Az orrszarvúszarvamat. A varázsdobozomat. A... a szomszéd faluig jutott. És ott... hm... *(Megvonja a vállát)* ... No igen. Ügyes voltál, Stern, és becsületes. Rendesen és odaadóan szenvedtél. Jeles, Stern, kitűnő a bizonyítvány. Ezért azt n nem a szomszéd faluig jutottál. Tovább! Itt vagy a világ végén, a legvégén. Most már csak egyetlen lépéske hiányzik. No, gyerünk. Tegyük meg! *(Odalép a lekötözött szerencsétlenhez. Kioldja. Megpróbálja fölállítani. Nehezen megy)* No, gyerünk már. Kelj fel, és jár!

Stern imbolyog

Vagy nem azt mondtad, *hogy* mutatványos vagy te is? Na gyere, ez lesz az utolsó mutatvány. Becsületes és tisztességes mutatvány lesz. Micsoda?! Nem akarsz? Nem akarsz jönni? *Ugyan* miért nem, barátom? *(Nézi)* Ja, hogy nem tudsz beszélni... De tényleg nem?

Vadul birkózni kezdenek, Röss az erősebb, de Stern olyan elszánt, hogy látszatra kiegyenlíti a testi hátrányát. Kapaszkodik az ágyba, a szék lábába, kapaszkodik, és nem akar menni. A másik vonja, húz-kodja a láda felé

Mit akarsz még ettől a világtól, he?! Miben bízol?! Mit remélsz?! Mit vársz?! Kirabolt és elhagyott! Megalázott és romba döntött! Le se köpnek már! Kutya vagy! Hulladék! Szemét!

Közben szinte verekednek, és Stern hörgéssel, állati sóhajokkal válaszol Rössnek

És te még mindig vársz?! Mire, te ostoba! Mi tart itt?! Elevenen, a szemük láttára akarsz elrohadni?! Jönnöd kell, Stern. Mindenképpen. Isten vár téged. (Végül a ládához húzza a teljesen kimerült embert, és nagy nehézségek árán belegyömösöli. Rázárja a fedelet. Lihegve járkal. Kissé vérzik törölgeti az arcát, a száját. A fejét csóválja)

STERN (lihegve, felindultan) Ejnye, na. Hát ezt nem hittem volna. Hehe. (A közönséghez mosolyogva) Ezer bocsánat, hölgyeim és uraim. Hehe. (Közben belerúg a ládába) Mea culpa. Egy... egy semmi kis

félreértés csupán... egy... hehe. (Újra belerúg. Miután megnyugszik, munkához lát. Túlvilági, ördögi mosoly ömlik szét az arcán. Mindenféle mozdulatokat tesz, értelmetlen szavakat mormol. Varázsol, mutatványoskodik)

Mélységes csönd lesz

RESS (a ládához hajol, hallgatózik. Fölnyitja a fedelet, belemered, majd gyors mozdulattal kiemeli Stern megszaggatott és véres köpenyét. Ez maradt belőle. Stern teste eltűnt. Röss fölmutatja a pizsamát, körbehordozza) Voilf! Voilf! Voilf! (Közben mutatja a közönségnek, hogy tapsoljon)

S valóban, a nézők tapsolni kezdenek, vagyis a tapsuk e darab részese, utolsó momentumuma lesz. Sötét

Vége

Utóirat:

Vajon mi lenne, ha a Sternt alakító színész nem jönne ki az előadást követő tapsra, már ha van taps természetesen.

Kiadó: Színház Alapítvány. **Felelős kiadó: Koltai Tamás**
Készült a REPROFLEX nyomdában, Pécs